

Veileder for bærekraftsrapportering

UTVIKLET AV EY PÅ OPPDRAG AV CIC OG BETONG NORGE

Concrete
Innovation
Cluster

BETONG NORGE

Sammendrag

Forord: Om veilederen

Dette er en veileder som har til hensikt å hjelpe virksomheter i betongindustrien med å komme i gang med bærekraftsrapportering i henhold til beste praksis. Veilederen er finansiert i 2023 av Betongklyngen, Betongfokus og Betong Norge, og utviklet i samarbeid med EY.

Bærekraftsveilederen har som mål å støtte betongindustrien i sin bærekraftsreise ved å fungere som en praktisk ressurs på metode, struktur, prosess og KPI-er for en effektiv og grundig bærekraftsrapportering. Veilederen skal være tilgjengelig og nyttig for bedrifter av ulik størrelse og for bedrifter med varierende erfaring og kompetanse på bærekraft.

Bakgrunnen for veilederen har vært spørreundersøkelser i betongindustrien der vi har sett at modenheten på bærekraft er noe lav. Les mer om funnene [her](#). Det er også gjennomført dybdeintervju med enkelte betongprodusenter for å ha gjennomgående eksempler i veilederen. Les mer [her](#). CSRD med siste draft på ESRS er brukt som utgangspunkt for metodisk tilnærming der enkelte begrep er oversatt til norsk. Merk at veilederen er kun en *veileder*. For rapportering iht. CSRD anbefales det en videre dialog med revisor for å sikre samsvar med rapporteringsdirektivet da veilederen alene ikke vil være dekkende.

Bærekraftsrapportering er nå viktigere enn noensinne, spesielt i en tid der næringslivet på tvers av sektor og bransje jobber for å redusere klimagassutslipp og omstille seg i takt med det grønne skiftet. Norge følger EU-regelverket for bærekraftsrapportering (CSRD), som forventes å gjelde i Norge fra 2024.

I første runde er det **kun de største betongprodusentene som direkte er omfattet av CSRD**. Likevel vil både små og mellomstore betongprodusenter indirekte pålegges et

rapporteringsansvar gjennom sine kunde-forhold, investorer, finanssektoren, og øvrige interessenter. CSRD har krav om at rapporteringspliktige skal opplyse om vesentlige forhold gjennom hele verdikjeden. Kravet skaper et informasjonsbehov nedover leverandørkjeder der betongindustrien indirekte vil treffes av de kunder som er omfattet av CSRD. Etterspørsel etter bærekraftsrelatert informasjon vil også øke fra finansielle institusjoner i takt med deres ambisiøse målsettinger eller fra potensielle investorer der bærekraft anses som en forutsetning for en fremtidig verdiskaping. Et synlig fokus på bærekraft vil i tillegg gjøre det enklere å tiltrekke unge arbeidstakere da stadig flere unge vektlegger bærekraft ved valg av sin arbeidsgiver. Les mer om fordelene [her](#).

For å kunne svare ut et stadig mer omfattende informasjonsbehov i markedet og kartlegge hva som er vesentlig, er del 2 *metode for dobbel vesentlighetsanalyse* relevant for samtlige bedrifter, uavhengig av om bedriften er omfattet av CSRD. For mindre bedrifter har CSRD også publisert en *forenklet struktur for bærekraftsrapportering*.

I utviklingen av veilederen har det blitt gjennomført en spørreundersøkelse blant betongaktører for å vurdere nivået av bærekraftsrapportering i bransjen, i tillegg til dybdeintervjuer med seks ulike betongprodusenter. Resultatene fra disse undersøkelsene har vært avgjørende for utformingen av veilederen.

Innholdsfortegnelse

Innhold	Side
Del I: Introduksjon til bærekraftsrapportering	
<u>Hva betyr bærekraft og ESG?</u>	6
<u>Hva betyr bærekraftig utvikling for betongindustrien i dag og i morgen?</u>	7
<u>Utvikling av regelverk rundt bærekraftsrapportering</u>	8
<u>Hvorfor skal man rapportere på bærekraftsinformasjon, uavhengig om man blir direkte truffet av regelverk?</u>	9
<u>Hva er en dobbel vesentlighetsanalyse og hvorfor skal man gjøre en slik analyse?</u>	10
Del II : Metode for bærekraftsrapportering	
<u>Dobbel vesentlighet: Forklaring av nøkkelbegreper</u>	13
<u>Overordnet metode for å utføre en dobbel vesentlighetsanalyse, strategi og rapportering</u>	14
<u>1: Dobbel vesentlighet</u>	15
<u>1.1 Standarder og sektorpåvirkning</u>	16
<u>1.2 Verdikjedeanalyse</u>	22
<u>1.3 Interessenter og avhengigheter</u>	27
<u>1.4 Risiko og muligheter</u>	29
<u>2: Strategi og veikart</u>	31
<u>3: Rapportering</u>	33
<u>3.1 ESRS er rapporteringsstandarden til CSRD og har både kvalitative og kvantitative datapunkter som skal rapporteres</u>	34
<u>3.2 ESRS 1 inneholder beskrivelse på hvordan strukturere bærekraftsrapporten</u>	35
<u>3.3 ESRS 1 har forslag til struktur for de selskapene som ikke er rapporteringspliktig, men som ønsker å rapportere med referanse til CSRD</u>	36
<u>3.4 KPI-er og datapunkter - rapportering brukes til ulike formål</u>	37
<u>3.5 Eksempel på rapportering av fokusområde med miljømessige faktorer: Veidekke</u>	38
<u>3.6 Eksempel på rapportering av sosiale fokusområder: Hydro</u>	39
<u>3.7 Eksempel på rapportering av sosiale fokusområder: Heidelberg Materials</u>	40
<u>3.8 Eksempel på rapportering på fokusområde innenfor forretningsstyring: Heidelberg Materials</u>	41
Del III: Vedlegg	
<u>1: Funn fra spørreundersøkelse</u>	43
<u>2: Funn fra dybdeintervjuer</u>	44
<u>3: Eksempler på samspillet mellom kapital og avhengigheter i betongbransjen</u>	46
<u>4: Rapporteringsprinsipper i ESRS</u>	47
<u>5: Bærekraftstemaer med ESRS datapunkt</u>	49
<u>6: Informasjon om bakgrunnen for bærekraftsrapportering</u>	53

Del 1:
Introduksjon til
bærekraftsrapportering

Hva betyr bærekraft og ESG?

«Bærekraft» og «bærekraftig utvikling» er mye omtalte begrep i dagens samfunn og blir stadig viktigere. Av Brundtlandkommisjonen i 1987 ble bærekraft definert som

«Bærekraftig utvikling er en utvikling som tilfredsstillter dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstillte sine egne behov»

Bærekraft kan deles inn i

- 1) Miljømessig bærekraft
- 2) Sosial bærekraft
- 3) Økonomisk bærekraft

For å vurdere om noe er bærekraftig, ser man på hvordan disse tre elementene kombineres.

I finansbransjen og blant kapitalforvaltere diskuteres bærekraft ofte i et *ESG-perspektiv* der E, S og G står for Environment (miljø), Social (sosialt) & Governance (forretningsstyring), og beskriver de tre dimensjonene som definerer bærekraft i en bedrift.

Miljø (E) er for de fleste best kjent og mest synlig av de tre, og dekker både klima og natur. Sosialt (S) dekker tema innenfor sosiale forhold, slik som HMS, kompetanseheving mm.

Åpenhetsloven er under Sosialt (S) en norsk regulering med det formål om å ivareta grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gjennom en bedrift sine aktiviteter, der det er et særskilt fokus på leverandørleddet. Forretningsstyring (G) omfatter blant annet hvilke prosedyrer og retningslinjer som er implementert i bedriften.

Bærekraftsrapportering innebærer data-innsamling for å vurdere og evaluere bedriftens påvirkning på miljø, sosiale forhold og styring, og hvordan de tre dimensjonene potensielt fremover kan påvirke bedriften.

Hver bedrift har sin unike verdikjede der ESG-rapportering gjør det mulig å kartlegge faktiske eller potensielle påvirkninger og risikoer og muligheter med stor betydning for egen verdikjede, der bedriftens produkter og tjenester, forretningsforbindelser, og oppstrøms- og nedstrøms er omfattet.

Eksempler på vesentlige temaer under hver ESG-dimensjon

E

Miljø

- ▶ CO₂, andre klimagasser og forurensning
- ▶ Energieffektivitet
- ▶ Biologisk mangfold
- ▶ Avfallshåndtering
- ▶ Biodiversitet og økosystemer
- ▶ Vannforbruk
- ▶ Klimarisiko og -tilpasning

S

Sosialt

- ▶ Helse og sikkerhet
- ▶ Menneskerettigheter
- ▶ Arbeidsrettigheter og lønn
- ▶ Kunderelasjoner og produktansvar
- ▶ Mangfold og like muligheter
- ▶ Lokal verdiskaping
- ▶ Opplæring og utdanning

G

Forretningsstyring

- ▶ Anskaffelsespraksis
- ▶ Anti-korrupsjon og etikk
- ▶ Anti-konkurrerende adferd
- ▶ Økonomisk innvirkning av klimarisiko
- ▶ Godtgjørelse til styret
- ▶ Bærekraftstrategi

Hva betyr bærekraftig utvikling for betongindustrien i dag og i morgen?

Betong er et svært holdbart materiale som både nå og i fremtiden vil ha stor betydning for å skape trygge og langvarige konstruksjoner i et bærekraftig samfunn. Eksempelvis kan betong være svært sentral i møte med klimaendringene på grunn av dens motstandsdyktighet til ekstremvær og naturskader.

Ettersom sement er den største innsatsfaktoren i betong, har betongindustrien også en utfordring med større klimagassutslipp tilknyttet leverandørkjeden og sine innkjøp. Betongindustrien har derfor i flere år jobbet målrettet for å redusere sitt fotavtrykk og flere initiativer vokser frem for å produsere og tilby lavkarbonbetong. Sementen som produseres i Norge og Norden er allerede blant verdens beste når det gjelder et lavt karbonavtrykk. Dette skyldes nettopp arbeid over mange år med å redusere utslipp fra brensel, og tiltak for energieffektivisering⁹.

I følge SINTEF, er betong en del av klimaløsningen ved at det allerede finnes flere løsninger som bare venter på å bli tatt i bruk. Blant annet skal verdens første anlegg for sementproduksjon med karbonfangst og -lagring (CCS) stå klar i løpet av 2024 på Brevik, utenfor Porsgrunn⁸. SINTEF uttrykker CCS som nødvendig for sement- og betongindustrien. Heidelberg peker også på utvikling innen klimateknologi som helt avgjørende for å redusere utslippene tilstrekkelig⁹. Men selv om teknologien finnes er finansieringsløsningene utfordrende, og tilbudet begrenset i form av at det ikke er tilsvarende planer om CCS-anlegg i Nord-Norge som i Sør-Norge⁸.

Som et supplement til CCS jobbes det med å utvikle ulike sorter «miljøbetong» ved å forske på og teste ut nye betongresepter. Som avisutklippene til høyre viser har flere betongprodusenter prosjekter på gang. Noen velger produkter som inneholder innsatsfaktorer med lavere klimagassutslipp, og flere ser på dette i kombinasjon med gjenvinning av betongmasser.

Eksempler på utslippsreducerende prosjekter i betongindustrien i Norge

Forurenset masse sorteres og vaskes på Rimol Miljøpark. Det er disse fraksjonene som nå blandes inn i Betong Østs nye Betong. (Foto: AF Gruppen/Catchlight)

Lanserer Norges mest miljøvennlige betong

Verdens mest brukte materiale står for 5-7 prosent av de globale klimagassutslippene hvert år. Flytrafikken slipper ut halvparten. Nå skal AF og Betong Øst gjøre noe med saken.

AF Gruppen lanserer Norges mest miljøvennlige betong¹¹

Denne brua kan endre verda

Betong gir tre ganger så mykje CO₂-utslepp som alle flya i verda. Bra at «framtidens betong» kan vere funne opp i Noreg, da.

DRONEFOTO: HANS THOMAS EIKREM

Ny bru i Sunndal med fremtidens betong av leire og aluminium reduserer CO₂ utslipp med 80%¹²

Nordland Betong AS med prosjektet «Miljøbetong» der de skal produsere samme mengde betong med mindre sement ved hjelp av nye betongresepter¹³

⁸Betong er en del av klimaløsningen - SINTEF ⁹Utviklingen i klimavotemarkedet | Heidelberg Materials Sement Norge ¹⁰Concrete: the most destructive material on Earth | Cities | The Guardian ¹¹Lanserer Norges mest miljøvennlige betong - Veier24.no ¹²Ny bru i Sunndal med framtidens betong reduserer CO₂-utslepp med 80 prosent - NRK Møre og Romsdal - Lokale nyheter, TV og radio ¹³Betong Klynge Nord, Klima og miljø | CO₂-utslipp: - Vi får ikke det samme tilbudet i nord (an.no)

Utvikling av regelverk rundt bærekraftsrapportering

Det er et presserende behov for et felles språk for å kunne måle og rapportere på utfordringene verden står overfor i dag. Bærekraftsrapportering får økt oppmerksomhet på grunn av betydningen av bærekraftfaktorerens innvirkning på et selskaps prestasjoner og risikoprofil.

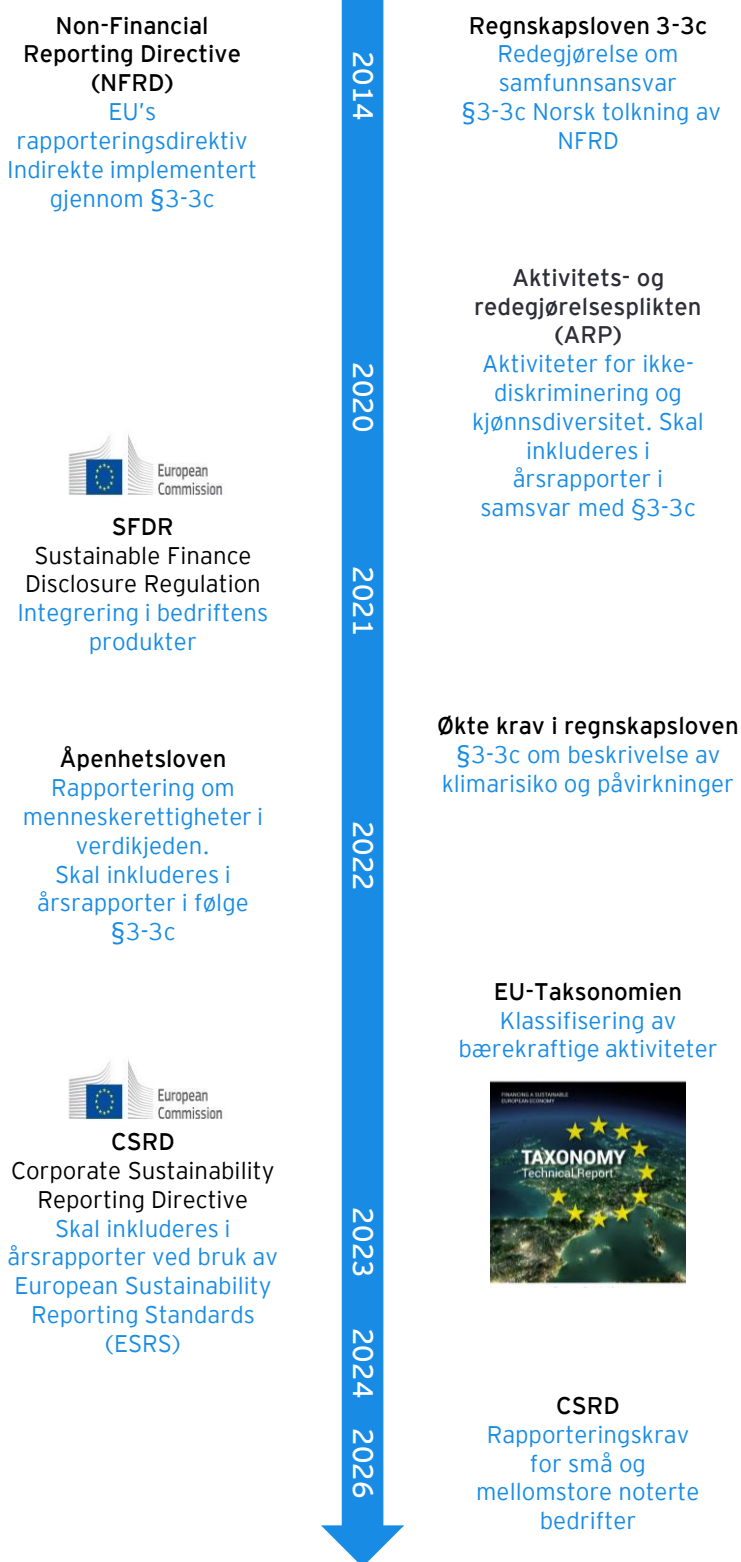
I løpet av det siste tiåret har nasjonale og internasjonale initiativer forsøkt å standardisere bærekraftsrapportering for å gjøre ikke-finansiell informasjon mer sammenlignbar. Antallet forskrifter og standarder for bærekraft globalt har nesten doblet seg de siste fem årene. ¹

Det er globale variasjoner i håndtering av bærekraftrelatert rapportering, og jurisdiksjoner tar forskjellige tilnærminger. USA er investorfokusert, mens EU har et bredere fokus på interessenter og har introdusert prinsippet om dobbel vesentlighet. Siden de fleste av Betongklyngens medlemmer opererer i Europa og Norge, vil denne veilederen hovedsakelig fokusere på EU-standarder og norske standarder.

EU har som mål å gjøre EU klimanøytralt innen 2050 og har lansert «The European Green Deal» som er en regulatorisk pakke med forpliktelser, retningslinjer og lovgivning. Tidslinjen illustrerer den regulatoriske utviklingen for bærekraftsrapportering i EU og Norge over de siste 10 årene, der flere av forskriftene er implementert og noen fortsatt er under utvikling.

¹ "The future of sustainability reporting standards", EY, June 2021

Tidslinje for regelverk rundt bærekraftsrapportering i EU og i Norge

Hvorfor skal man rapportere på bærekraft, uavhengig om man blir direkte truffet av regelverk?

Bærekraftsrapportering er ikke bare nødvendig, men også strategisk for å kunne skape en langsiktig verdi. Å rapportere på bærekraft blir stadig viktigere av flere grunner:

Kundekrav og konkurransefordel: Bærekraftsrapportering tiltrekker kunder og gir en konkurransefordel i et bærekraftsorientert marked. Rapportering basert på en dobbel vesentlighetsanalyse hjelper også bedrifter i å kartlegge vesentlige tema samt relevant informasjon, for å kunne svare ut et stadig større omfattende informasjonsbehov og -krav fra kunder og øvrige interessenter.¹

Risikostyring: Gjennom en dobbel vesentlighetsanalyse og bærekraftsrapportering identifiseres og håndteres ESG-relaterte risikoer som kan ha store operasjonelle og/eller strategiske konsekvenser for bedriften.²

Virksomhetens verdiskaping: Integrasjon av bærekraft i virksomhetsstrategien øker effektivitet og innovasjon, og gir en bedre ressursstyring.³

Gjennomsiktighet og ansvarlighet: Rapportering om påvirkning på samfunn og miljø og hvordan bedriften vurderer fremtidige risiko og muligheter, bygger tillit hos samtlige interessenter, inkludert unge arbeidstakere.⁴

Kapitaltilgang: Stadig flere investorer vektlegger ESG-faktorer i sine beslutninger der åpenhet lettere kan gi tilgang til kapital.⁴ EU-taksonomien er EU sin klassifisering av grønne aktiviteter for å lettere mobilisere kapital til en grønn omstilling, og er noe bedrifter strategisk kan implementere for å tiltrekke investorer og/eller for å oppnå lånefordeler.

Regulatoriske krav: Å forberede bedriften, eiere og ansatte på nye og strengere reguleringer inkludert sektorspesifikke slik som Forurensingsforskriften kap 33, er nødvendig for å unngå fremtidige sanksjoner eller et negativt omdømme.³

Samfunnsansvar: Rapportering viser virksomhetens bidrag til samfunnet og interessentenes interesser.⁴

¹ How can corporate reporting bridge the ESG trust gap? | EY - US | ²Sustainability Reporting Definition | EcoVadis | ³How can effective governance unlock value from sustainability? | EY - Global | ⁴Bærekraftsrapportering | NHO EY - Global | ⁵the-value-of-sustainability-reporting-and-the-gri-standards.pdf (globalreporting.org)

Hva er en dobbel vesentlighetsanalyse og hvorfor gjøre en slik analyse?

Hvorfor gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse?

EU-direktivet for bærekraftsrapportering, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), innfører krav om at rapporteringspliktige foretak skal rapportere etter prinsippet dobbel vesentlighet. Finansdepartementet tar sikte på at de nye reglene skal gjelde samtidig i Norge som i EU. CSRD vil dermed mest sannsynlig innføres i Norge fra 2024, samtidig som øvrige land i EU.

Doppel vesentlighet tar hensyn til to perspektiver, som vist i figuren under;

1. Hvordan et selskaps aktiviteter, for eksempel produksjonen, påvirker bærekraftsforhold
2. Hvordan bærekraftsforhold, som for eksempel økt ekstremvær, påvirker selskapets evne til å skape langsiktige verdier

I tillegg til å tilfredsstille informasjonsbehovet til kunder, långivere og investorer, har bærekraftsrapporteringen betydning for samfunnet som helhet. Dette inkluderer blant annet selskapets forretningspartnere, ansatte, myndigheter, politikere, forbrukere og frivillige organisasjoner. Bærekraftsrapportering bevisstgjør bedriften videre på hvilken betydning og risiko klimaendringer, miljø og andre bærekraftsrelaterte forhold kan ha for forretningsmodellen.¹

Hva betyr det at noe er «vesentlig»?

Vesentlighet skal forstås som kriteriet for at spesifikk informasjon skal inkluderes i bærekraftsrapporten, der vesentlige tema identifiseres gjennom en dobbel vesentlighetsanalyse.

Vesentlighet reflekterer (1) hvor viktig informasjonen er i forhold til det den skal beskrive, (2) om den oppfyller behovene og forventningene til interessenter og selskapet selv for å oppnå riktig beslutningsgrunnlag, og (3) behovet for å være åpen og transparent for allmennhetens interesse.

Doppel vesentlighet er med andre ord et begrep for å identifisere hvilken informasjon som er vesentlig for et selskap å inkludere i bærekraftsrapporten med utgangspunkt i påvirknings- og finansperspektivet. Som et eksempel vil det i det store bildet være uvesentlig om en bedrift har startet å resirkulere pappkopper, men har en produksjon som slipper ut enorme mengder CO₂ uten en plan for å redusere dette. Les mer om dobbel vesentlighet fra side 13.

NOU 2023: 15 (regjeringen.no)

Vesentlige påvirkninger

Selskapets påvirkning på miljø og samfunn

Selskapet

Miljø og samfunn

Finansiell vesentlighet

Risiko og muligheter som påvirker selskapets verdi

Selskapet

Miljø og samfunn

Metode for bærekraftsrapportering

De fleste har mye informasjon og et godt utgangspunkt når de skal rapportere på ulike bærekraftstemaer

Før vi går inn i metodikken, er det viktig å erkjenne at **mye av informasjonen som presenteres i en bærekraftsrapport allerede er tilgjengelig hos mange bedrifter.** Dette kan omfatte data som er samlet inn i forbindelse med ulike sertifiseringer, miljøvaredeklarasjoner (EPD-er), helse-, miljø- og sikkerhetsdata, og lignende.

Bærekraftsrapportering bidrar til å samle informasjon som ellers kunne ha vært spredt blant ulike avdelinger og personer i organisasjonen.

I tillegg har bedrifter ofte ulike initiativ og tiltak for å redusere negativ påvirkning eller forbedre eksisterende løsninger, som i mange tilfeller ikke blir tilstrekkelig fremhevet i den vanlige årsrapporten, men som kan belyses gjennom en bærekraftsrapport.

Dobbel vesentlighet

Forklaring av nøkkelbegrep

Dobbel vesentlighet er som nevnt et av grunnprinsippene i bærekraftsrapportering der formålet er å kartlegge påvirkning på og identifisere avhengigheter av natur, miljø, mennesker og sosiale forhold. Analysen tar utgangspunkt i to perspektiver: Vesentlig påvirkning - *innenfra og ut*, og finansiell vesentlighet - *utenfra og inn*.

Vesentlige påvirkninger

Vesentlige påvirkninger omhandler hvor sentralt et bærekraftstema eller -informasjon er for en bedrift der ulike påvirkninger på mennesker og miljø vurderes i kontekst av bedriftens aktiviteter. Dette er påvirkninger som bedriften forårsaker selv og påvirkninger som oppstår gjennom bedriftens leverandører og kunder.¹ Det er viktig å vurdere både faktiske og potensielle påvirkninger, positive og negative.

Eksempel: «Klimaendringer og karbonavtrykk» kan være en vesentlig negativ påvirkning i leverandørleddet til en betongprodusent ettersom sementproduksjon ofte innebærer relativt høye utslipp

En vesentlig påvirkning er 'direkte knyttet til' virksomhetens drift, produkter eller tjenester hvis den oppstår på hvilket som helst nivå av forretningsforholdene, forutsatt at påvirkningen oppstår i bedriftens *verdikjede*. Påvirkningene er ikke begrenset til de mest åpenbare forbindelsene mellom bedriften og den andre enheten, og er derfor ikke begrenset til direkte kontraktsforhold.¹

Eksempel: Bedrift X kjøper stålbjelker fra en leverandør. Leverandøren bruker store mengder vann i produksjonsprosessen, men har ikke effektive måter å gjenbruke eller redusere vannforbruket på. I tillegg mangler leverandøren riktig håndtering av avfallsvann som kan forurense miljøet. Bedrift X har ikke direkte kontroll over leverandørens vann-forbruk, men må likevel rapportere vannforbruk som en negativ påvirkning i sin verdikjede.

Finansiell vesentlighet

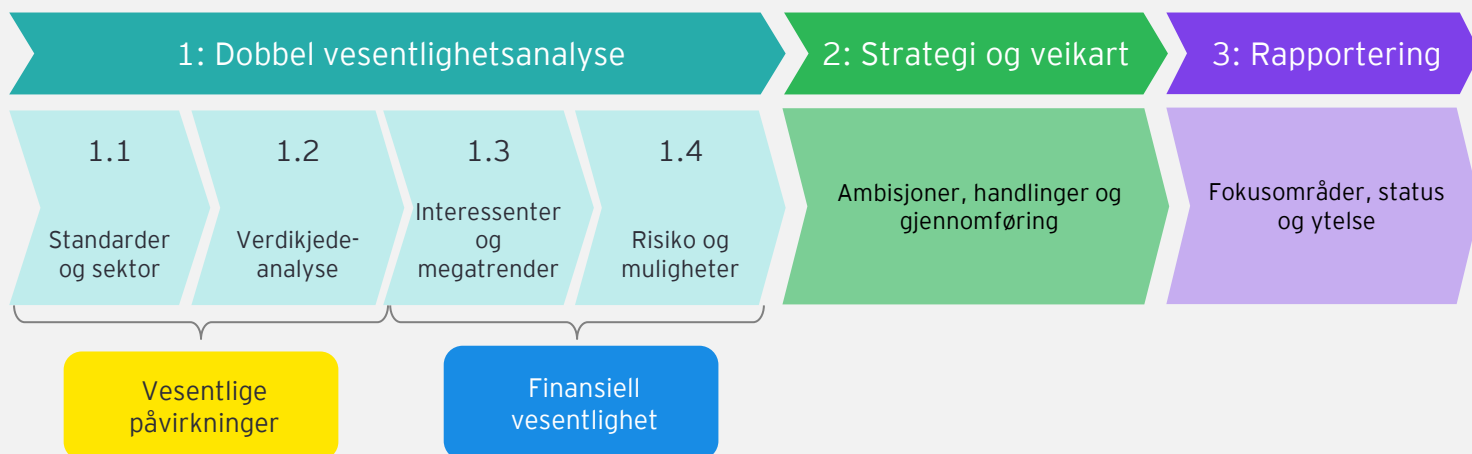
Et bærekraftstema er finansielt vesentlig dersom bedriften blir finansielt påvirket. Finansiell vesentlighet vurderes ved å identifisere risiko og muligheter som påvirker, eller sannsynligvis vil påvirke, fremtidige kontantstrømmer og dermed bedriftens verdi på kort-, mellom- eller lang sikt. Videre er det tema som ikke fanges opp av den finansielle rapporteringen på rapporteringsdagen.¹ Ved å kartlegge finansiell vesentlighet kan bedriften prioritere sine ressurser og påvirkningskraft alt etter hva som har størst betydning for bedriftens verdiskaping

Eksempel: «Prisvolatilitet på råvarer» kan være finansielt vesentlig da sementproduksjon er en betydelig innsatsfaktor for betong. Betong krever også store mengder sand, grus og vann. Prisen på sement kan variere etter tilbud og etterspørsel, internasjonale markedsforhold og geografiske begrensninger. Utvinning av sand og grus fra elver og innsjøer kan videre forårsake ødeleggelse på habitat og påvirke vannøkosystemer, og som konsekvens oppleve strenge reguleringer. Prisvolatilitet vil her være en finansiell risiko der konsekvensen vil være uforutsigbar drift.

¹ Double Materiality Guidelines (efrag.org)

Overordnet prosess for å utføre en dobbel vesentlighetsanalyse, strategi og rapportering

1. Dobbelt vesentlighetsanalyse

Vesentlige påvirkninger

1.1 Standard og sektorpåvirkning

- ▶ Gjennomgå nasjonale og internasjonale lover og standarder
- ▶ Evaluer generelle og sektorspesifikke standarder og rammeverk
- ▶ Analyser beste praksis innenfor bærekraft og sektorspesifikke trender

1.2 Verdikjedeanalyse

- ▶ Intervju med nøkkelressurser og interessenter
- ▶ Samle inn data, gjennomgå, sammenligne og utdype innhold med dataeiere
- ▶ Identifisere positiv og negativ påvirkning i verdikjeden og utarbeid en bruttoliste
- ▶ Analyser, vurder og dokumentere grad av påvirkning, basert på skala, omfang og reverserbarhet

Finansiell vesentlighetsvurdering

1.3 Interessenter og avhengigheter

- ▶ Kartlegge krav og forventninger fra ulike interessenter som kunder, leverandører, investorer, frivillige organisasjoner, ansatte og myndigheter
- ▶ Gjør en skrivebordsstudie av relevante megatrender og avhengigheter, og identifiser hvilke som for din bedrift vil ha størst innvirkning på fremtidig verdiskaping

1.4 Risiko og muligheter

- ▶ Basert på funn fra interessent- og avhengighetsanalysen, kartlegg potensielle risikoer og muligheter
- ▶ Analyser positive og/eller negative effekter fra risiko- og mulighetsmatrisen som kan ha en finansiell betydning for bedriften
- ▶ Vurder og ranger sannsynlighet og konsekvens av identifiserte risikoer og muligheter

2. Utvikle strategi og veikart

- ▶ Bruk funnene fra vesentlighetsanalysen til å definere strategiske fokusområder med delmål og tiltak
- ▶ Implementer handlingsplaner og dediker ressurser som er nødvendige for å gjennomføre strategien
- ▶ Forankre strategisk retning og innflytelse med ledelse og styre

3. Rapportering

En dobbel vesentlighetsanalyse med strategisk diskusjon gir tilstrekkelig informasjon til å rapportere på fokusområder og nøkkelindikatorer, KPI-er.

1. Identifiser rapporteringsrammeverk
2. Identifiser relevante KPI-er
3. Sikre datakvalitet og dataeiere
4. Sikre interne kontroller og prosesser
5. Kommunisere
6. Attestasjon av rapporten

1: Dobbel vesentlighetsanalyse

Vesentlige påvirkninger

1: Dobbel vesentlighetsanalyse

1.1 Standarder og sektor

1.2 Verdikjedeanalyse

1.3 Interessenter og megatrender

1.4 Risiko og muligheter

Vesentlige påvirkninger

Finansiell vesentlighet

Som tidligere beskrevet inneholder en dobbel vesentlighetsanalyse to perspektiver; innenfra og ut, og utenfra og inn. I dette kapittelet vil innenfra og ut - vesentlige påvirkninger - beskrives.

1.1 Standarder og sektor

Dette trinnet innebærer å få en **helhetlig forståelse av bedriftens omgivelser** ved å kartlegge aktiviteter, vurdere overordnet bærekraftskontekst og relevante rammeverk og lovverk som kan ha en relevans for bedriften, slik som Forurensningsforskriften kap. 33. Se videre på side 17 for en oversikt over nasjonale og internasjonale lovverk og side 21 for rapporteringsstandarder som kan være relevante for din bedrift. I dette trinnet identifiseres også de **nøkkelinteressentene** som har innflytelse på eller blir påvirket av virksomhetens handlinger.

1.2 Verdikjedeanalyse

Videre må bedriften **identifisere både faktiske og potensielle påvirkninger** som virksomheten kan ha på miljøet, samfunnet og økonomien. Dette involverer en aktiv involvering av **nøkkelressurser** for å få innsikt i hvordan virksomheten opererer i sine omgivelser og hvilke konsekvenser dette kan ha på miljø og sosiale forhold.

Etter å ha identifisert relevante påvirkninger, er det viktig å **vurdere vesentligheten av de ulike påvirkningene**. Dette innebærer å vurdere både faktiske og potensielle positive og negative påvirkninger opp mot virksomhetens aktiviteter gjennom hele verdikjeden, og rangere etter omfang, skala og sannsynlighet. Slik kan bedriften prioritere de påvirkningene som har størst betydning og sette ressurser der det har størst effekt.

Gjennom verdikjedeanalysen vil bedriften kunne fastsette hva som er **vesentlig tema** i et rapporteringsperspektiv. Bedriften vil også få et utgangspunkt for å kunne diskutere fokusområder i strategifasen etter gjennomført dobbel vesentlighetsanalyse.

[Double Materiality Guidelines \(efrag.org\)](https://www.efrag.org)

1.1 Standarder og sektorpåvirkning

Bli kjent med relevante standarder, lovverk, og hva andre i betongindustrien gjør

HVA

Identifisere emner, problemstillinger, og bærekraftsaspekter ved å undersøke nasjonal og internasjonal lovgivning og standarder, sektor- og bransjerammeverk, og beste praksis i markedet.

HVORFOR

For å sikre at vesentlighetsvurderingen og rapporteringen er i tråd med lovkrav og sektorstandarder i betongindustrien, samt sikre at rapporteringen dekker de mest vesentlige temaene og er i tråd med beste praksis på markedet. Å følge beste praksis, uavhengig av hvor man er i verdikjeden, kan skape muligheter og redusere risiko for bedriften, enten målet er å være en ESG-leder eller på et gjennomsnittlig nivå med bransjekolleger.

HVORDAN

1. Sørg for å overholde nasjonale og internasjonale lover og standarder

Undersøk og oppdater relevante temaer basert på nasjonal og internasjonal utvikling og perspektiver, for eksempel ny lovgivning om sirkulær økonomi, menneskerettigheter, lønnsforskjeller, mm. Utarbeid retningslinjer som sikrer et robust grunnlag for å forstå relevante ESG-påvirkninger basert på internasjonale standarder.

2. Evaluer generelle og sektorspesifikke standarder og rammeverk

Kartlegg potensielle konsekvenser, risikoer og muligheter i bransjer, og baser det på bransjepraksis og rammeverk for bærekraftsrapportering. Identifiser de mest relevante bransje og sektorspesifikke rammene og temaene.

Se en oversikt over frivillige generelle rapporteringsrammeverk på de neste sidene.

3. Konkurrentanalyse

- ▶ Identifiser to til fem konkurrenter/bedrifter i samme bransje og kartlegg markedslederne på bærekraft
- ▶ Vurder bærekraftstrategier, rammeverk, mål og KPI-er for å identifisere beste praksis i markedet
- ▶ Kartlegg relevant innhold for eget arbeid med bærekraftsstrategi- og rapportering

Nasjonale og internasjonale lovverk

Se hvilke som gjelder for din bedrift

Vesentlig påvirkning

Finansiell vesentlighet

Navn	Hvem treffes?	Hva gjelder det?	Når treffer det?
Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)	<p>2024: Store, børsnoterte selskaper med mer enn 250 ansatte, balansesum over 20 millioner euro, og nettoomsætning over 40 millioner euro. Mindre bedrifter blir omfattet senere.</p> <p>2025: Store foretak, både børsnotert og unotert med over 250 ansatte</p> <p>2026: Små og mellomstore børsnoterte foretak. Disse foretakene kan velge å ikke rapportere på bærekraft i årsberetningen for regnskapsår som starter før 1. januar 2028.</p>	<p>Rapporteringsdirektivet (CSRD) setter omfanget, tidslinje og rammeverk for hvilken informasjon som skal rapporteres (krever f.eks dobbel vesentlighet).</p> <p>De spesifikke standardene (European Sustainability Reporting Standard - ESRS) utvikles av European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).</p>	<p>FY 2024 (rapportering i 2025): Store foretak på mer enn 500 ansatte med status som allmenn interesse.</p> <p>FY2025 (rapportering i 2026): Alle store foretak - både noterte og unoterte.</p> <p>FY2026 (rapportering i 2027): Små og mellomstore noterte foretak.</p>
Åpenhetsloven	<p>Loven gjelder «større virksomheter» etter Regnskapsloven §1-5, eller som oppfyller to av tre krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> Salgsinntekter over 70 millioner kroner Balansesum over 35 millioner kroner Gjennomsnitt 50 eller flere ansatte (årsverk) i regnskapsåret 	<p>Krever at selskaper sikrer menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ved produksjon av varer og tjenester, og at de er åpne om sine konkrete tiltak or å sikre arbeidstakers rettigheter.</p>	<p>Loven trådte i kraft 1.juli 2022.</p> <p>Rapportering er påkrevd for regnskapsåret 2022 i 2023.</p>
Regnskapsloven §3-3c ³	<p>Større virksomheter etter regnskapsloven §1-5</p>	<p>Rapporteringskrav om samfunnsansvar, ytre miljøpåvirkning og antikorrupsjon</p>	<p>Gjeldende, med en oppdatering i 2022 som krever at selskap skal rapportere om vesentlige temaer fra og med rapporteringsåret 2022. Forventes justeringer for å tilpasses CSRD fra 2024</p>
Forurensning forskriften kapittel 33	<p>Virksomheter som produserer fabrikkbetong, betongvarer og betongelementer</p>	<p>Forskriften stiller krav til blant annet utslipp til vann, støy og håndtering av betongavfall. For stans av ulovlige utslipp, etablere enhetlig praksis og sikre likere konkurransevilkår mellom virksomhetene²</p>	<p>1. januar 2023</p>
EU Taksonomien	<p>Børsnoterte selskaper med mer enn 500 ansatte fra 2023.</p> <p>Fra 2024 er de fleste bedrifter med mer enn 250 ansatte omfattet.</p>	<p>EU sin klassifisering av bærekraftige aktiviteter fordelt på seks miljømål: 1) Reduksjon av klimaendringer, 2) tilpasning til klimaendringer, 3) vannforbruk, 4) sirkulær økonomi, 5) forurensning og 6) økosystemer. Rapportering skal inngå i årsrapporten.</p>	<p>Fra og med 2023 er det obligatorisk å rapportere på alle miljømål, men kun «fullstendig» rapportering på de to første miljømålene. Fullstendig rapportering for samtlige miljømål fra 2024</p>

³NOU 2023: 15 (regjeringen.no) ²Nytt kapittel i forurensningsforskriften stiller krav til betongproduksjon | Statsforvalteren 3 https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-56/KAPITTEL_3#%C2%A73-3

Dypdykk

Åpenhetslovens formål og krav om aktsomhetsvurderinger

Åpenhetsloven har som mål å fremme selskapers respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester.

Hvem omfattes av Åpenhetsloven?

Selskaper som overstrider to av tre terskelverdier (se s. 17) omfattes av Åpenhetsloven. Andre selskaper vil også bli indirekte truffet om de eksempelvis er leverandører eller forretningspartnere til de omfattede selskapene.

Hvilke krav til rapportering setter Åpenhetsloven til omfattede selskaper?

Åpenhetsloven setter konkrete krav for rapporteringsinformasjonen bedrifter skal inkludere i deres redegjørelse

a) Beskrive rutiner og retningslinjer

En generell beskrivelse av bedriftens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for håndtering av faktiske og potensielle negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

b) Opplyse om risiko for negative konsekvenser

Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser avdekkes gjennom aktsomhetsvurderingene

c) Opplyse om risikoreducerende tiltak

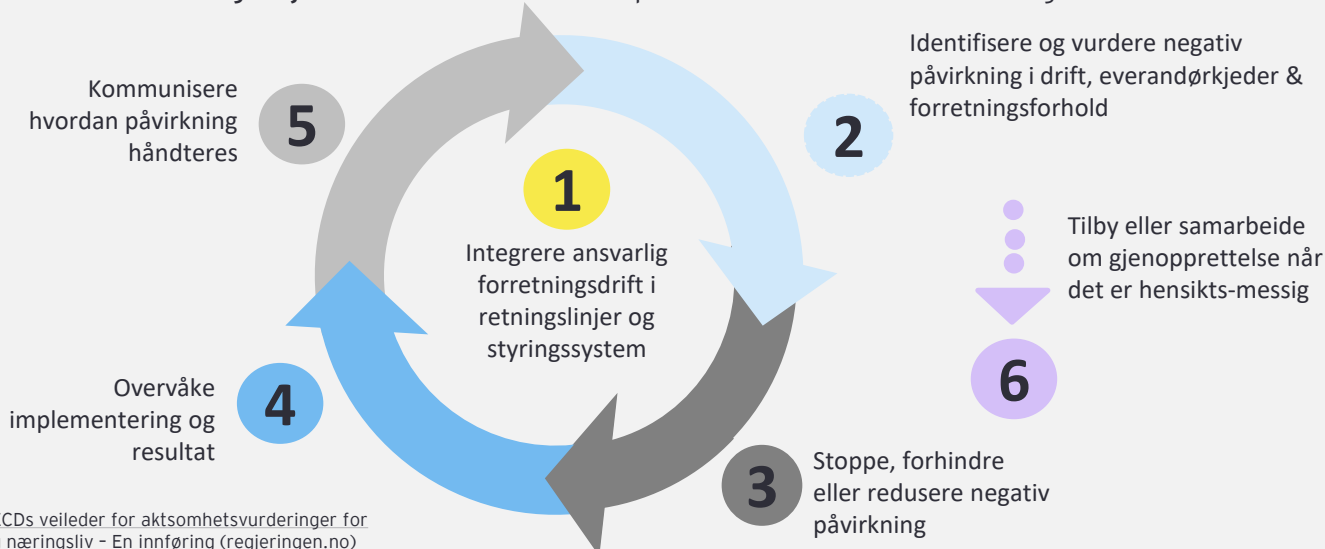
Informasjon om tiltak for å avverge faktiske negative konsekvenser eller begrense betydelig risiko for negative konsekvenser, samt resultatene av disse tiltakene

Når må man rapportere?

- ▶ Aktsomhetsvurderinger: *Fra 1.juli 2022*
- ▶ Opplysningsplikt: *Fra 1.juli 2022*
- ▶ Årlig rapportering: *Fra 1.juli 2023*

Aktsomhetsvurderinger skal utføres i forhold til bedriftens størrelse, bedriftens art og konteksten for bedriftens virksomhet. Vurderingene skal også i høy grad gjøre rede for alvorret og sannsynligheten for uheldige virkninger på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold innad i virksomheten.

OECD-retningslinjene: Seks trinn for beste praksis av aktsomhetsvurderinger

Kilde: OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv - En Innføring (regjeringen.no)

Dypdykk

EU-taksonomiens formål og betydning for virksomheter i praksis

Hva er EU-taksonomien?

EU-Taksonomien er EU sin klassifisering av hva som er grønne næringsaktiviteter innenfor seks ulike miljømål med mål om styre finansiell kapital til bærekraftig aktiviteter og prosjekt i tråd med EU's klima- og naturmål.

Hvorfor trenger vi EU-taksonomien?

EU-taksonomien bidrar til å hindre grønnvasking samt øke transparens og tillit i markedet for bærekraftige produkter og tjenester. Taksonomien legger også grunnlaget for grønne standarder og merkeordninger.

Hvordan fungerer EU-taksonomien?

EU-taksonomien legger ingen føringer for private eller offentlige investeringer, men er et verktøy som skal gjøre det enklere for aktører i finansmarkedene å vurdere om investeringer er i tråd med langsiktige europeiske klima- og miljømål.

Hvordan vurdere i praksis om en aktivitet er bærekraftig i henhold til taksonomien?

Kriterier for å bli klassifisert som en bærekraftig aktivitet

1 Må gi et vesentlig bidrag til et av miljømålene

2 Ingen betydelig skade på resterende miljømål

3 Overholde minstekrav til sosiale og virksomhetsstyring (bl.a. OECDs veileder)

EU-taksonomien har klassifisert hva som er grønne aktiviteter innenfor seks ulike miljømål

Begrensning av klimaendringer

Tilpasning til klimaendringer

Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser

Omstilling til en sirkulær økonomi

Forebygging og begrensning av forurensning

Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer

EU Taksonomien sitt kompass for grønne næringsaktiviteter

Dypdykk

Praktiske eksempler for sementproduksjon med EU-taksonomien

Eksempel 1

3.7 Produksjon av sement assosiert med NACE kode C23.51 *Manufacture of cement*

1

Vesentlig bidrag

Begrensning av klimaendringer

Aktiviteten produserer en av følgende:

- 1) Grå sementklinker der direkte klimagassutslipp er lavere enn 0,722 tCO₂e per tonn med grå sementklinker
- 2) Sement fra grå klinker eller alternativt hydraulisk bindemiddel, der direkte klimagassutslipp er lavere enn 0,469 tCO₂e per tonn produsert sement eller alternativt bindemiddel

Når CO₂ som ellers ville vært utslipp fra produksjonsprosessen blir fanget med formål for lagring, blir CO₂ transportert og lagret under bakken i samsvar med beskrivelsen i taksonomi-aktivitetene 5.11 *Transport of CO₂* og 5.12 *Underground permanent storage of CO₂*

2

Ingen betydelig skade

3

Minstegarantier

Overholde minstekrav til sosiale og virksomhetsstyring (bl.a. OECDs veileder)

Eksempel 2

3.7 Produksjon av sement assosiert med NACE kode C23.51 *Manufacture of cement*

1

Vesentlig bidrag

Forebygging og begrensning av forurensing

Aktiviteten oppfyller kriteriene fastsatt i vedlegg C under det gitte vedlegget, og inkluderer:

- 1) Utslippene er innenfor eller lavere enn utslippsnivåene til de beste tilgjengelige teknikkene (BAT-AEL) som er angitt i de siste relevante tilgjengelige teknikkkonklusjonene (BAT), inkludert konklusjonene fra de beste tilgjengelige teknikkene (BAT) for produksjon av sement, kalk og magnesiumoksid. Ingen signifikante kryssmedieeffekter forekommer.
- 2) For produksjon av sement som benytter farlig avfall som alternativt drivstoff, er det iverksatt tiltak for å sikre sikker håndtering av avfall.

2

Ingen betydelig skade

3

Minstegarantier

Overholde minstekrav til sosiale og virksomhetsstyring (bl.a. OECDs veileder)

Rapporteringsstandarder relevante for betongindustrien

Vesentlig påvirkning

Finansiell vesentlighet

Navn	Beskrivelse
<p><u>Global Reporting Initiative (GRI)</u></p> 	<p>Mer enn 90% av verdens største selskap bruker GRI som standard for offentliggjøring av bærekraftsinformasjon. GRI er et felles språk for kommunisering av påvirkninger, og følger en uavhengig og multi-interessent-prosess hvor påvirkningsanalyse er en sentral del i rapporteringsstandard</p>
<p><u>SASB Standard</u></p> 	<p>SASB har utviklet 77 globalt anvendelige bransjespesifikke standarder som identifiserer det minimale settet av økonomisk materielle bærekraftemner og tilhørende beregninger for det typiske selskapet i en bransje.</p> <p>SASB har en bransjestandard for «construction materials». Temaene i standarden er sannsynlig å være nyttig for investorer.</p>
<p><u>The Integrated Reporting Framework</u></p> 	<p>IR-rammeverket fremmer en helhetlig tilnærming til selskaps-rapportering. Rammeverket har som mål å forbedre kvaliteten på rapportert informasjon, skape langsiktig verdi og oppmuntre til integrert tekning og beslutningstaking</p>
<p><u>Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) og Task Force on Nature-related Financial disclosure (TNFD)</u></p> 	<p>TCFD og TNFD består av en rekke frivillige offentliggjøring for å gi investorer og andre interessenter innsikt i et selskaps eksponering mot risiko tilknyttet klimaendringer og naturtap. Risikoene vurderes både i fysiske aspekter (f.eks. tørke, orkaner) og overgangsaspekter (dvs. teknologi, omdømme, marked og policy).</p>
<p><u>Science Based Targets - The net-zero standard</u></p> 	<p>Science-Based Targets Corporate Net-Zero Standard gir selskapet klare instruksjoner på hvordan de skal bringe sine netto-null-planer i tråd med klimavitenskapen.</p> <p>Standarden inneholder veiledning, kriterier og anbefalinger.</p>
<p><u>Nordic Sustainability Reporting Standard (NSRS) for SMB-er</u></p> 	<p>Rapportering etter komplekse standarder kan være svært ressurskrevende for mindre virksomheter. Derfor er NSRS et forenklet rammeverk for små og mellomstore bedrifter i Norden.</p> <p>Standarden har som mål at selskap skal rapportere med hensyn til størrelse og erfaringsnivå med bærekraftsrapportering, og har diverse maler til hjelp og inspirasjon.</p>
<p><u>GHG-protokollen</u></p> 	<p>Greenhouse Gas Protocol, GHG-protokollen, er den mest brukte og anerkjente standarden for rapportering av klimagassutslipp i et klimaregnskap. CSRD viser til GHG-protokollen ved rapportering av klimagassutslipp, der GHG-protokollen deler utslippene inn i 1) direkte utslipp (scope 1), 2) indirekte utslipp fra energi (scope 2) og 3) andre indirekte utslipp fra oppstrøms og nedstrøms (scope 3).</p>

1.2 Verdikjedeanalyse

Forstå selskapets påvirkninger fra leverandører til produsent og sluttbruker

HVA

Kartlegge bedriftens påvirkning på miljø og sosiale forhold, både direkte (egen virksomhet) og indirekte (gjennom leverandører og kunder/forbrukere). Se *eksempler på typiske påvirkninger for en betongprodusent illustrert på neste side*.

HVORFOR

For å forstå hvor bærekraftig en bedriften er, er det essensielt å vurdere og forstå hvor bedriften kan ha påvirkning på ytre forhold gjennom direkte og indirekte aktiviteter i egen verdikjede. Dette er relevant for å forstå hvor i verdikjeden selskapet har størst negativ og positiv påvirkning, og tilhørende potensielle risiko og muligheter.

HVORDAN

Identifiser relevante påvirkninger i verdikjeden

- ▶ Illustrer bedriftens verdikjede som skal være utgangspunktet for verdikjedeanalysen (se eksempel på verdikjede på neste side)
- ▶ Identifisere relevante påvirkninger gjennom egen innsikt i sektor og fra SASBs bransjespesifikke standarder¹
- ▶ Intervjue nøkkelressurser i bedriften med kjennskap til ulike oppgaver og fagområder i verdikjeden for å oppnå innsikt i aktiviteter og tilhørende påvirkning på tvers av verdikjeden
- ▶ På bakgrunn av innsamlet informasjon, kartlegg reelle påvirkninger i verdikjeden i eget selskap og utarbeid en bruttoliste på relevante påvirkninger. Se eksempler neste side for typiske påvirkninger for en betongprodusent.

Når påvirkningene er identifisert i verdikjeden skal de vurderes

- ▶ Med utgangspunkt i bruttolisten, inkluder relevante nøkkelressurser for å diskutere og rangere hvilke påvirkninger som er mest vesentlige for selskapet
- ▶ Analyser effekter av påvirkningene ved å bruke innspill fra steg 1.1 standarder og sektorpåvirkning, intervjuer og selskapsdata for å visualisere effektene
- ▶ Dokumenter og kvantifiser påvirkningene basert på alvorlighetsgraden, skala (f.eks. globalt, regionalt eller stedsspesifikt) og reverserbarheten (f.eks. kan miljøet gjenopprettes), samt om påvirkningene er positive eller negative og om de er faktiske eller potensielle
- ▶ Diskuter med nøkkelressurser for å bekrefte de påvirkninger med størst og mest relevant effekt og med størst mulighetsrom for innflytelse

Merk: eksemplet på neste side er en måte å visualisere verdikjeden og påvirkningene på. Det er mange forskjellige måter å gjøre dette. Se for eksempel [Heidelberg sin bærekraftsrapport for 2022](#) for en annen fremstilling.

Eksempel på verdikjede og påvirkninger til en betongprodusent

Dette er et eksempel på en forenklet verdikjede til en betongprodusent (utarbeidet sammen med en betongprodusent i Betongklyngen). Her har det blitt identifisert typiske påvirkninger for en betongprodusent som er delt inn i de tre dimensjonene for bærekraftsrapportering, E-S-G. Påvirkningene er videre plassert på det stedet i verdikjeden hvor de oppstår. For eksempel kan man se at klimagassutslipp fra sementproduksjon ligger i oppstrømsleddet, og utslippene relatert til betongproduksjon ligger under «egne operasjoner». På neste side blir eksempler fra hver dimensjon ytterligere forklart.

 Oppstrøm (Råmateriale, leverandører og distribusjon)	 Egne operasjoner (produksjon, transport, pumping)	 Administrasjon (prosjekt, utvikling)	 Nedstrøm (Sluttbruker og avhending)
Environment			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Klimagassutslipp fra sementproduksjon ▶ Biodiversitet ved utvinning av råvarer ▶ Kjemisk forurensning fra fargestoffer og tilleggsstoffer ▶ Utvinning av sand/ pukkverk ▶ Klimagassutslipp fra transport ▶ Vannforbruk og forurensning ▶ Avfall fra utvinning av råvarer 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Klimagassutslipp fra produksjon og vedlikehold (diesel, gass, propan) ▶ Slam (<i>avgangsmasse</i>) og avfall ved produksjon ▶ Energiforbruk ▶ Forbruk av ikke-fornybare ressurser (sand, stein) ▶ Utslippsvann ▶ Avfall fra emballasje- og metall (stål) ▶ Klimagassutslipp fra transport ▶ Vannforbruk 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Farlig avfall (E-avfall) ▶ Energiforbruk i egne bygg ▶ Klimagassutslipp fra jobbreiser og pendling 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Brukstid og forventet levetid ▶ Vedlikeholdsbehov ▶ Resirkulerbar betong ▶ Plastfiber i betong
Social			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Helse og sikkerhet ved utvinning av råvarer, produksjon (eks. sandstøv) ▶ Menneskerettigheter ifm. utvinning og produksjon (barnearbeid, tvangsarbeid, menneskehandel) ▶ Menneskerettigheter ifm. produksjon av komponenter 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ HMS ved produksjon (eks støy, støv) ▶ Ansattes utvikling og opplæring (godkjent lærebedrift) ▶ Mangfold, likestilling og inkludering ▶ Work/ life-balanse hos ansatte ▶ Fysisk slitasje på ansatte 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Helse og sikkerhet ▶ Ansattes utvikling og opplæring ▶ Mangfold, likestilling og inkludering ▶ Work/ life-balanse hos ansatte ▶ Arbeidsmiljø 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Produktsikkerhet og kvalitet
Governance			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Korrupsjon og bestikkelser ▶ Politiske forbindelser hos leverandører ▶ Nytt lovverk (nye retningslinjer/regler) kan hindre (nye) leverandører 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Datasikkerhet og personvern ▶ Korrupsjon og bestikkelser ▶ Regelverk ▶ Varslingsrutiner (verneombud, tillitsvalgte) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Datasikkerhet og personvern ▶ Korrupsjon og bestikkelser ▶ Politiske forbindelser ▶ Varslingsrutiner ▶ Miljøstyringssystem 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Datasikkerhet og personvern ▶ Politiske forbindelser ▶ Forskrifter og standarder

Dypdykk

Hvordan vurdere om en påvirkning er vesentlig?

En bedrift kan identifisere flere påvirkninger i verdikjeden uten at alle nødvendigvis er like vesentlige. Når det skal vurderes om en påvirkning er vesentlig så er det under CSRD og ESRS strengere krav for gjennomføring. Bedrifter må vurdere om en påvirkning er positive eller negative, og om påvirkningen er faktiske eller potensiell. Videre krever ESRS at bedriften setter terskel på hvilke temaer som er vesentlig.

For å fastsette vesentlighet vurderes hver påvirkning om den er høy, medium eller lav basert på formel vist i figuren nedenfor:

Positiv Skala + Omfang * Sannsynlighet for påvirkning		Negativ (Skala + omfang + gjenopprettingspotensial) * Sannsynlighet for påvirkning	
Faktisk	Potensiell	Faktisk	Potensiell

Både faktiske og potensielle påvirkninger er relevante ettersom CSRD krever et langsiktig perspektiv i rapporteringen. En bedrift kan ikke rapportere på alle påvirkninger som finnes i verdikjeden. Derfor vurderes vesentlighetsgraden til de ulike påvirkningene for å kunne rapportere på det som er vesentlig.

Eksempel på vurdering av vesentlighet:

Under miljødimensjonen i kategorien "egne operasjoner," ble det identifisert avfall fra produksjon som en påvirkning på miljøet. Opprinnelig ble denne påvirkningen vurdert til å ha høy alvorlighetsgrad med en negativ effekt. Imidlertid har flere selskaper utviklet avfallshåndteringssystemer som tillater resirkulering av deler av avfallet, noe som gjør at vurderingen kan nyanseres og påvirkning som «medium».

I tabellen nedenfor er vesentlighetsvurdering for påvirkninger illustrert med utgangspunkt i eksempelet fra forrige side. Vesentlighetsvurderingene er basert på alvorlighetsgrad, skala og reverserbarhet.

Opptøm (Råmateriale, leverandører og distribusjon)	Egne operasjoner (produksjon, transport, pumping)	Administrasjon (prosjekt, utvikling)	Nedstrøm (Sluttbruker og avhending)
Environment			
● Klimagassutslipp fra sementproduksjon	● Slam og avfall ved produksjon	● Klimagassutslipp fra jobbreiser og pendling	⊕ Brukstid og forventet levetid
Social			
● Menneskerettigheter ifm. utvinning og produksjon (barnarbeid, tvangsarbeid, menneskehandel)	● HMS ved produksjon (eks støy, støv)	● Helse og sikkerhet	● Produktsikkerhet og kvalitet
Governance			
● Korrupsjon og bestikkelser	● Regelverk	● Datasikkerhet	● Forskrifter og standarder

Høy, Medium, Lav, Positiv, Potensiell

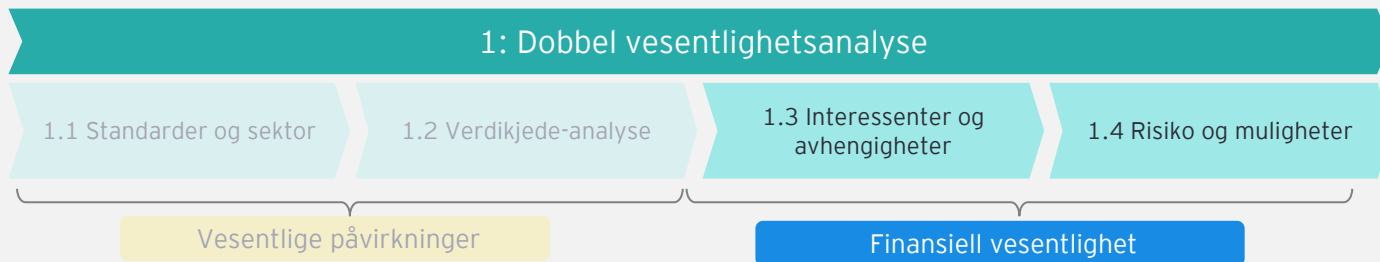

1: Dobbel vesentlighetsanalyse

Finansiell vesentlighet

Som tidligere beskrevet inneholder en dobbel vesentlighetsanalyse to perspektiver; innefra og ut, og utenfra og inn. I dette kapittelet vil utenfra og inn - finansiell vesentlighet - beskrives.

1.3 Interessenter og avhengigheter

1. Kartlegge krav og forventninger fra interessenter:

Begynn med å identifisere og forstå kravene og forventningene fra ulike interessentgrupper, investorer, frivillige organisasjoner, ansatte og myndigheter. Hør på deres bekymringer, spørsmål og forventninger når det gjelder bedriftens bærekraft. Dette gir et verdifullt utgangspunkt for å fastsette de finansielle aspektene som er mest relevante.

2. Analyser relevante megatrender:

Gjennomfør en skrivebordsanalyse for å identifisere de store trendene og endringene som påvirker din bransje og virksomhet. Identifiser de mest betydningsfulle trendene som vil ha den største innvirkningen på din virksomhets økonomi. Dette vil hjelpe deg med å rette oppmerksomheten mot de finansielle aspektene som er mest relevante for din bærekraftsrapportering.

3. Kartlegg avhengigheter fra natur- og sosiale ressurser:

Nå er det på tide å vurdere hvordan virksomheten er avhengig av natur- og sosiale ressurser som en kilde til økonomiske effekter. Dette kan omfatte vurdering av ressursbruk, tilgang til råvarer og hvordan sosiale faktorer som arbeidskraft og

samfunnspåvirkning påvirker økonomien. Her vil veilederen være nyttig for å vurdere vesentlighet.

4. Vurder vesentligheten av avhengighetene:

Når avhengighetene er identifisert, må bedriften vurdere hvor vesentlige avhengighetene er for den spesifikke virksomheten. Hva er den potensielle påvirkningen på økonomiske resultater hvis disse ressursene eller forholdene endrer seg dramatisk?

1.4 Risiko og muligheter

5. Klassifiser vesentlige avhengigheter:

Del de identifiserte avhengighetene i to kategorier: Risikoer og muligheter. Identifiser hvilke avhengigheter som kan føre til økonomiske risikoer for virksomheten og hvilke som kan åpne opp for økonomiske muligheter.

6. Fastsett vesentlige risikoer og muligheter:

Basert på de fastsatte nivåene av vesentlighet, identifiser de mest vesentlige økonomiske risikoene og mulighetene. Dette bør inkludere en vurdering av sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og alvorlighetsgrad/omfang av den effekten disse kan ha for bedriften.

Hvert tredje år bør den doble vesentlighetsanalysen revurderes.

Alle vesentlige temaer i den doble vesentlighetsvurderingen bør også gjennomgås som en del av utarbeidelse av bærekraftsrapporten

1.3 Identifisere avhengigheter

Få kjennskap til interessenter og kapitaler tilknyttet betongindustrien

HVA

Interessenter - Personer eller organisasjoner som kan påvirke eller som blir påvirket av bedriftens beslutninger og handlinger. Interessenter kan deles inn i to hovedgrupper: 1) berørte interessenter og 2) brukere. Berørte interessenter er de som blir positivt eller negativt påvirket av selskapers virksomhet og tilhørende verdikjede. Brukere er interessenter som har interesse av bedriftens bærekraftsrapportering.

Avhengigheter - Avhengigheter iht. ESRS deler seg i to underpunkter (a) og (b)¹ der avhengigheter av natur- og samfunnsressurser er kilde til økonomiske risikoer og muligheter i en virksomhet.

a) **Påvirkning på ressursbruk:** Kan påvirke bedriftens evne til å fortsette å bruke eller anskaffe de ressursene som trengs i forretningsprosesser, samt kvaliteten og prissetting på de gitte ressursene.

b) **Påvirkning på relasjoner:** Kan påvirke bedriftens evne til å stole på relasjoner som er nødvendige i forretningsprosesser på akseptable vilkår.

Kapitaler - Finansiell vesentlighet tar utgangspunkt i kapitaler, hvor en identifiserer *risikoer og muligheter* for hver av kapitalene. Hvert kapital utgjør verdier som påvirkes eller omdannes av bedriftens aktiviteter.

HVORFOR

CSRD og ESRS krever at bedriften skal vurdere vesentlighet på kort, mellom- og lang sikt.¹ Dette betyr at bedriften må ta hensyn til betydningen av et fenomen over tid ved å se på både finansiell vesentlighet og langsiktige interessenter. Gjennom dialog med ulike aktører kan bedriften ta i betraktning påvirkningen på alle interessenter der målet er å oppnå et bredt fokus som hensyntar alle relevante interessenter, både interne og eksterne.

Å vurdere selskapets avhengigheter gir selskapet og interessenter en bedre forståelse av selskapers påvirkninger, risikoer- og muligheter, samt styrker og svakheter. Ved å tidlig få oversikt over vesentlige avhengigheter, vil selskaper enklere koble finansiell risiko med de sosiale og miljømessige risikoene.

Eksempler på interessenter

- Lokalsamfunn
- Leverandører
- Investorer/långivere
- Frivillige organisasjoner
- Bedriften
- Myndigheter
- Ansatte
- Kunder

De seks ulike kapitalene, se vedlegg s. 45

Finansiell	Tilgjengelig kapital, både gjeld og egenkapital	Humankapital	Ansattes kompetanse, velvære og innovasjonskraft
Produsert	Fysiske eiendeler, slik som bygninger og infrastruktur	Sosialt og forhold	Sosial- og relasjonskapital slik som nettverk og interesseoppfølging
Intellektuell	Immaterielle eiendeler som software og systemer	Natur	Fornybare og ikke-fornybare ressurser slik som vann, energi og landområder

1.3 Hvordan gjennomføre en interessentanalyse og vurdere avhengighet

HVORDAN

Interessentanalyse

En interessentanalyse gjøres for å samle informasjon på alle temaer som kan påvirke interessenters betingelser, beslutninger og oppfatninger av bedriften - både i dag og i fremtiden.

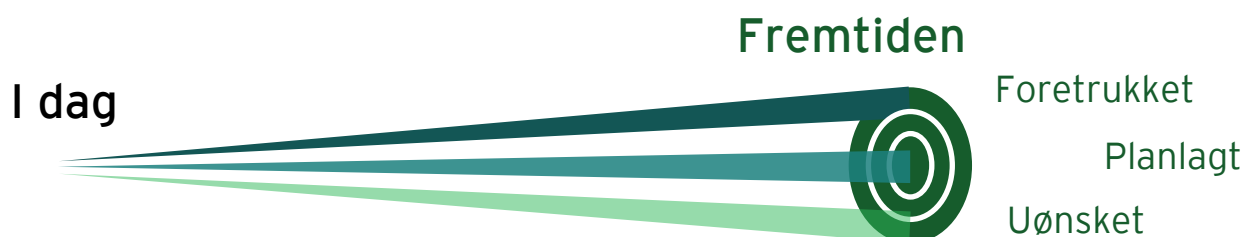
- ▶ **Identifisere** - Bedriften må identifisere de viktigste interessentene som berøres av virksomheten. *Eksempel:* Lag en liste over alle tenkelige mennesker, samfunn og organisasjoner som påvirkes av bedriften
- ▶ **Vurdere** - Deretter må man vurdere hvordan interessentene berøres, hva de er opptatt av og hvordan interessentene påvirker bedriften
- ▶ **Kartlegge** - En åpen dialog med interessentene er viktig for å få en dypere forståelse av deres behov og bekymringer. *Eksempel:* Gjennomfør intervjuer, spørreundersøkelser, samtaler
- ▶ **Analyser og prioritere** - Prioriter informasjonen fra analysen for å få en strukturert oversikt over interessentenes behov, innflytelse, forventninger og interesse av bedriften. Bedriften må selv definere hva som er vesentlige påvirkninger. Det bør vurderes utfra faktiske eller potensielle skader eller fordeler for de berørte menneskene og deres rettigheter, skade eller fordeler for miljøet og relaterte offentlige interesser som beskrevet i EUs policyer
- ▶ **Strategi** - Tilslutt er det viktig å innarbeide innspill og funn fra interessentanalysen inn i strategien og arbeidet til bedriften

Vurdere avhengighet

For å vurdere om en avhengighet kan føre til vesentlige finansielle risikoer eller muligheter iht. ESRS sine tre ulike variabler¹:

- Vurdere avhengighet av naturressurser. *Eksempelvis* endring i kvalitet, tilgjengelighet eller prissetting på den gitte ressursen
- Vurdere bedriftens negative påvirkninger. *Eksempelvis* strengere reguleringer og/eller omdømmerisiko som følge av påvirkningene
- Når forretningspartnere for bedriften møter bærekraftsrelaterte risikoer kan dette ha en indirekte påvirkning som også må vurderes

I vurderingen av bedriftens avhengigheter er det hensiktsmessig å bruke kapitalene som et rammeverk. Dette vil gi et mer helhetlig bilde av de ulike risikoene og mulighetene, samt skape forståelse for hvor de stammer fra.

Eksempler på interessenter og deres bærekraftsmål og -arbeid

Leverandører	<h3>MAPEI</h3> <p>Bærekraftsarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sertifiserte produkter for byggebransjen som tar hensyn til miljøet og sluttbrukeren ▶ Reduserer i betydelig grad støvutslippet til omgivelsene under tilvirkning og bruk ▶ 70% av forskning og utviklingsarbeid er rettet mot mer miljøvennlige produkter¹ 	<h3>Heidelberg Materials</h3> <p>Bærekraftsarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Redusere klimafotavtrykk gjennom CCS (Carbon Capture and Storage), skal være klart for bruk fra 2024 <p>Bærekraftsforpliktelser mot 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Bli Net Zero og drive dekarbonisering i bransjen ▶ Være sikker og inkluderende ▶ Sirkulær og motstandsdyktig ▶ Naturpositiv via biodiversitetsprogrammer og bærekraftig vannforbruk² 	<h3>Seaworks</h3> <p>Bærekraftsarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Seaworks har gjennomført aktsomhetsvurdering knyttet til menneskerettigheter i verdikjeden ▶ Målsetting om å ikke forårsake ulykker, skader og tap - vedlikeholdes ved krav fastsatt eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen³
	<h3>Veidekke</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Redusere klimagassutslipp i samsvar med Parisavtalen og Science Based Target initiative ▶ Halvere klimagassutslipp i hele verdikjeden år for år til 2030 ▶ Oppnå netto null innen 2045 ▶ Unngå alvorlige arbeidsskader og redusere totale skadetall med 20 % årlig ▶ Styrke mangfoldet i virksomheten⁴ 	<h3>Skanska</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Redusere klimagassutslipp med 70% innen 2030 ▶ Klimanøytrale innen 2045 ▶ Sosial bærekraftsprosjekt for å bidra til positive endring ved å fokusere på arbeidsevne, utdanning og sosialt bærekraftig byutvikling⁵ 	<h3>AF Gruppen</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Redusere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning med minst 50% innen 2030 ▶ Redusere avfallsmengder som går til forbrenning og deponi med minst 50% innen 2030 ▶ Klimanøytrale innen 2050⁶
	<h3>Kontrollrådet</h3> <p>Kontrollrådet driver med lovhjemlet kontroll- og godkjenningsordning i betongbransjen. Disse sertifiseringene kan gi bedrifter innen betongindustrien anerkjennelse for deres investering i kvalitetskontroll, miljøvennlighet og HMS (helse, miljø og sikkerhet), og kan bidra til å øke tilliten og anseelsen til bedriften i markedet⁷</p>	<h3>ISO (14001)</h3> <p>For å oppnå ISO 14001 sertifisering må bedriften identifisere og forstå innvirkningene bedriften har på miljøet, utvikle et miljøstyrings-system, sette miljømål, planlegge og implementere, deretter overvåke og kontinuerlig gjennomgå prosessen⁸</p>	<h3>Standard Norge</h3> <p>Norsk Standard er en samling dokumenter som beskriver krav, retningslinjer, anbefalte handlinger og praksis for en rekke forskjellige emner og områder, inkludert kvalitetsstyringssystemer, miljøstyring, informasjonssikkerhet og arbeidsmiljø⁹</p>
	<h3>DNB</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Netto nullutslipp innen 2025 ▶ Redusere utslippene DNB finansierer fram mot 2030 samt finansieringsmål for bærekraftige aktiviteter¹⁰ 	<h3>Nordea</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Oppnå netto nullutslipp innen 2050 ▶ Redusere karbonutslipp i utlåns- og investeringsporteføljer med 40-50% og 50% i Nordeas interne virksomhet sammenlignet med 2019¹¹ 	<h3>Sparebank 1 NN</h3> <p>Bærekraftsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Mål om å bidra til positive flyttestrøm 2030 ▶ Mål om netto null i utlånsporteføljen i 2040 ▶ Mål om at 70% av havnæringsporteføljen skal kvalifisere til grønn finansiering innen 2030¹²
Sertifiserings-Ordninger	Finansinstitusjoner	Kunder	Leverandører

Kilder: ¹Omtanke for miljøet gjennom bærekraftige og varige løsninger | Mapei | Mapei ²ESG report | Heidelberg Materials ³HMS - Seaworks ⁴Bærekraft | Veidekke ⁵Bærekraft | Skanska ⁶Bærekraftig entreprenørskap - AF Gruppen ⁷Kontrollrådet (kontrollbetong.no) ⁸ISO 14001 (standard.no) ⁹Norsk Standard ¹⁰Bærekraft | DNB ¹¹Bærekraft | Nordea ¹²Bærekraft | Sparebank 1

1.4 Risiko- og mulighetsanalyse

Hvordan vurdere risiko og muligheter

HVA

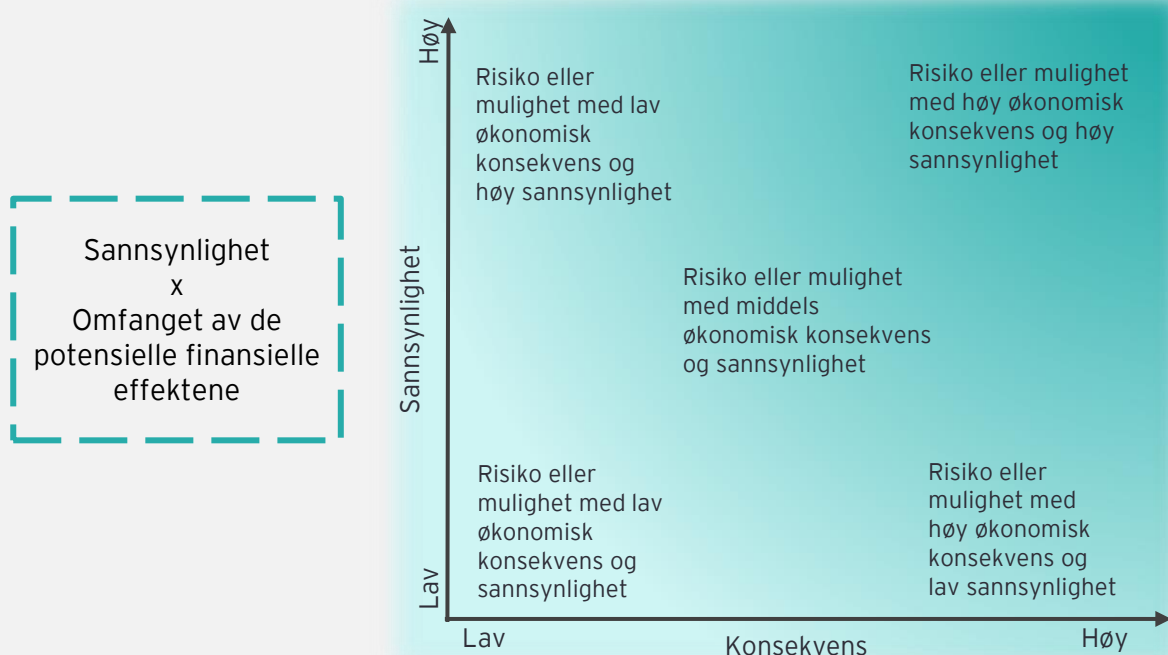
Basert på foregående steg, identifisere potensielle risikoer og -muligheter som er finansielt vesentlig og som kan påvirke bedriftens utvikling, ytelse og posisjon positivt eller negativt (på kort, mellomlang eller lang sikt).

HVORFOR

For å bedre forstå risikoene eller mulighetene som påvirker, eller potensielt kan påvirke, fremtidig kontantstrøm og dermed bedriftens verdi, men som ikke nødvendigvis innregnes i finansiell rapportering.

HVORDAN

Identifisering av relevante risikoer og muligheter gjøres basert på innspill fra interessenter og identifiserte avhengigheter. Risikoene og mulighetene rangeres dermed ut i fra størst finansiell vesentlighet for bedriften. **ESRS krever** at vesentlighet skal beregnes ut fra sannsynlighet multiplisert med omfanget av de potensielle finansielle effektene.

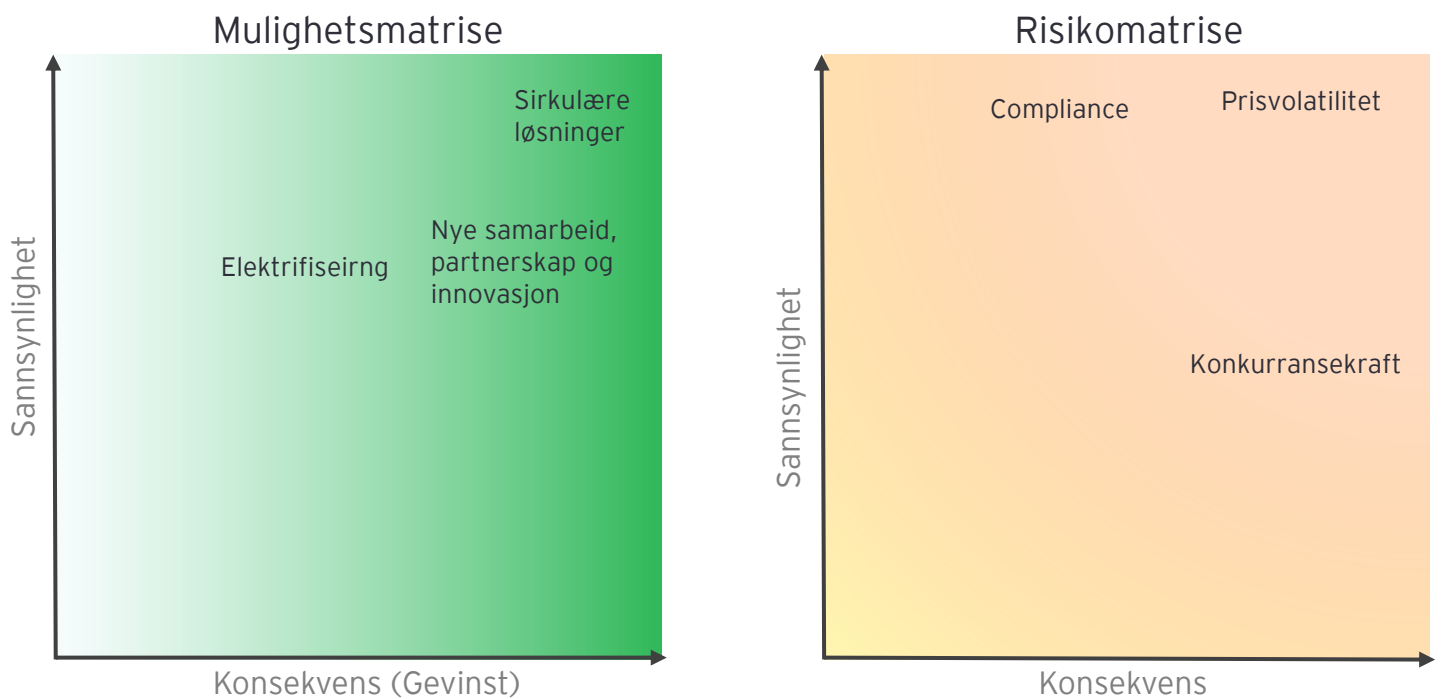
	Konsekvens	Sannsynlighet
Risiko	Lav/middels/høy negativ innvirkning på f.eks. omdømme, effektivitet, salg, kostnader eller ansattes sikkerhet og miljø	Lav/middels/høy sannsynlighet for økonomisk tap, redusert markedsandel, omdømme etc.
Mulighet	Lavt/middels/høyt markedspotensial (kan kvantifiseres økonomisk)	Lav/middels/høy sannsynlighet for å utnytte muligheten

Se neste side for utfyllende eksempel på risiko- og mulighetsmatrise i betongbransjen, samt beskrivelser av de gitte risikoene og mulighetene

Eksempel på risiko- og mulighetsanalyse i betongbransjen

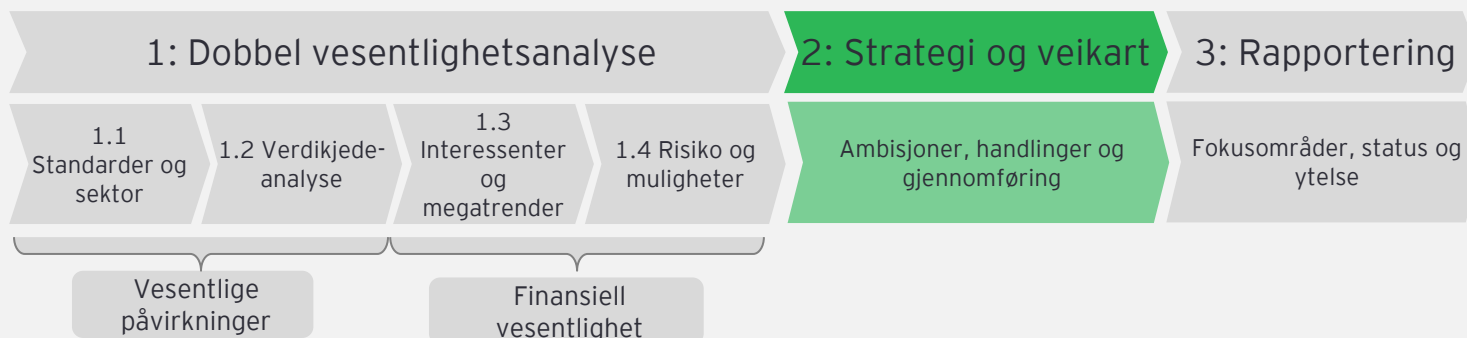
Under er eksempel på en mulighets- og risikomatrix i betongbransjen. Mulighetene og risikoene er vurdert ut i fra sannsynlighet og hvilken potensiell finansiell påvirkning de kan ha på bedriften, der de foregående stegene i analysen er grunnlaget for vurderingene. For ytterligere forståelse er det utviklet en tabell med driver, konsekvens, alvorlighetsgrad og sannsynlighet for hver av mulighetene og risikoene identifisert.

Mulighet	Driver	Konsekvens	Konsekvens	Sannsynlighet
Sirkulære løsninger	Redusere miljøavtrykk og behov for nye råvarer	Bli en foretrukket markedsaktør ved å 1) designe produkter som er lettere å gjenvinne eller gjenbruke og 2) ved gjenbruk av restbetong som heller eller blokker	Høy	Høy
Elektrifisering	Press for å redusere utslipp fra flere interessentgrupper	Økt forutsigbar drift ved skifte ut utstyr og transportmetoder som krever fossilt drivstoff	Medium	Medium
Nye samarbeid, partnerskap og innovasjon	Økt etterspørsel etter kortreist betong og lavutslippsløsninger	Oppnå nye markedsmuligheter gjennom samarbeid med bedrifter, myndigheter og/eller organisasjoner som f.eks. utvikler ny teknologi	Høy	Medium
Risiko	Driver	Konsekvens	Konsekvens	Sannsynlighet
Prisvolatilitet	Karbonprising, økte skatter (NOx-avgift)	Økte kostnader, lavere profitt og endringer i arbeidsmønster som vil ha innvirkning i en forutsigbar drift	Høy	Høy
Konkurranseskraft	Press for å levere på ESG-tema og redusere utslipp der miljøpåvirkning og bærekraft hos myndigheter, kunder og leverandører stadig får et økende fokus. Andre materialer ses på som et mer bærekraftig alternativ	Tap av markedsposisjon ved at kunder velger andre foretrukne løsninger. Redusert likviditet ved at behov og etterspørsel for produkter og tjenester innenfor bransjen endres	Høy	Medium
Compliance	Et økende rapporteringskrav fra myndigheter og et stadig større omfang på forespørsler fra interessenter på ESG-informasjon	Lavere konkurransedyktighet og omdømmerisiko	Medium	Høy

2: Strategi og veikart

Ved å gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse vil bedriften ha et godt utgangspunkt for å lage en strategi basert på funnene fra analysen. For å gi en forståelse av hvordan bedriften er eksponert for påvirkninger, risikoer og muligheter må bedriften beskrive hovedpunktene i strategien som relaterer seg til eller påvirker bærekraftsfaktorene E, S og G, forretningsmodellen og verdikjeden.

Fokusområdene til bedriften vil være basert på temaene kartlagt gjennom en dobbel vesentlighetsanalyse. Det er mulig å ha flere fokusområder innen E, S og G. For eksempel kan Betongprodusent X ha fokusområder som « redusere klimagassutslipp » eller « ressurseffektivisering » og « naturbevaring » innenfor E, og « sosial rettferdighet » på S. På neste side er det en beskrivelse på hvordan identifisere et fokusområde.

En dobbel vesentlighetsanalyse legger grunnlaget for de strategiske diskusjonene.

Strategisk diskusjon

- ▶ I dialog med ledelsen og nøkkelpersonell i selskapet, forankre resultater og funn fra den doble vesentlighetsanalysen
- ▶ Gjennomføre en modenheitsvurdering av organisasjonen, for eksempel ved å bruke modellen illustrert nedenfor

Etablere fokusområder og ambisjoner

- ▶ Rådfør deg bredt i selskapet om hvilke bærekraftsområder som er viktige å fokusere på i vesentlighetsanalysen
- ▶ Vedta prioriterte områder og ambisjoner på kort og lang sikt

Slutføre overgangsplaner, handlingsplaner og policies

- ▶ Lag en overgangsplan for selskapets ambisjoner på tvers av ulike bærekraftstemaer
- ▶ Etablere implementerte policies for å administrere fokusområder
- ▶ Definere målbare mål
- ▶ Definere handlingsplaner og ressurser

Dypdykk

Beskrivelse av hvordan identifisere et fokusområde

En bedrift trenger ikke være engasjert eller pioner på alt, men velge ut spesifikke fokusområder som er viktigst for dem og deres interessenter.

La oss si at Betongprodusent X har valgt «effektiv ressursutnyttelse» som sitt fokusområde i følgende eksempel:

Effektiv ressursutnyttelse

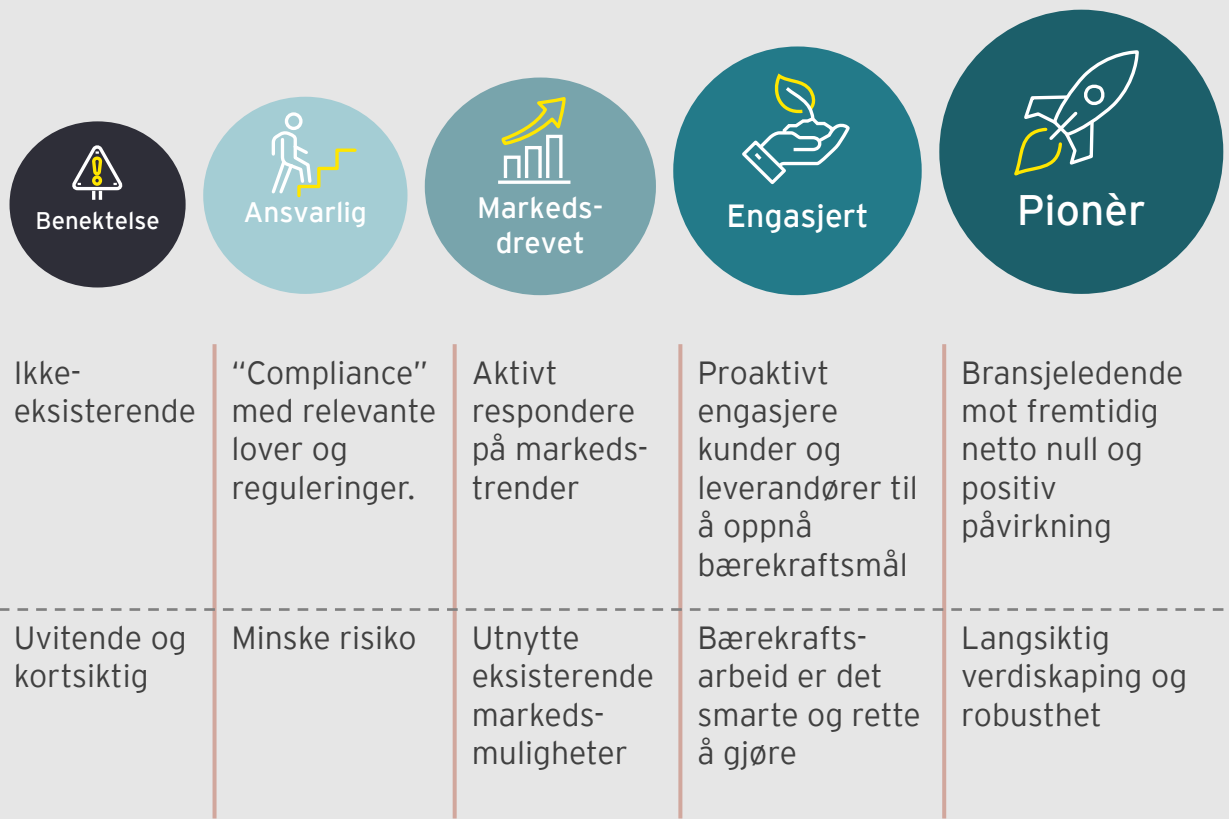
Vi kan se fra påvirkningsanalysen at det er et stort forbruk av vann, sement, sand og andre innsatsfaktorer ved produksjon av betong. Videre i analysen for avhengigheter, risiko og muligheter, ser vi at prisvolatilitet og økte kostnader er vurdert som høy-høy i risikomatriksen. I interessentperspektivet kan vi se

at reduksjon av avfallsmengder, flere sirkulære løsninger og redusering av klimagassutslipp eller «net zero»-ambisjoner alle er viktige tema blant interessentgruppen *kunder*.

Det å velge spesifikke fokusområder kan hjelpe bedrifter med å rette innsatsen mot de områdene bedriften har størst påvirkning på og de områdene med størst finansiell effekt for bedriften.

Gjennom konkrete tiltak og målsetninger kan bedriften ikke bare redusere sin miljøpåvirkning, men også styrke sin finansielle posisjon og markedsposisjon, og bidra til en mer bærekraftig utvikling for fremtiden.

«Modenhetstrappen for bærekraft» kan være nyttig for å definere nåværende modenhet og fremtidige ambisjoner i arbeidet med fokusområder

3: Rapportering

I dette steget skal bedriften ha kartlagt hva som er vesentlige tema for egen virksomhet og skal nå rapportere på funnene fra de foregående stegene. Rapporteringen kan integreres i årsrapporten eller som en egen del for dem som ikke er rapporteringspliktig.

Rapporteringsprosessen etter man har funnet ut hva man skal rapportere på:

 <p>Velg et rapporteringsrammeverk og relevante KPI-er</p>	<p>Velg et rapporteringsrammeverk som møter interessentenes forventinger. Mest sannsynlig vil dette være CSRD med <u>European Sustainability Reporting Standard (ESRS rapporteringsstandard)</u>. ESRS 1 inneholder også en forenklet <u>rapporteringsstruktur</u> for SMB som ikke er børsnotert og som ikke er omfattet av rapporteringsplikt.</p>
 <p>Sikre datakvalitet og ansvar</p>	<p>Identifiser hvilke type data som er nødvendig for å samle de ulike KPI-ene og sikre tilstrekkelig datakvalitet</p>
 <p>Implementere interne kontroller og prosesser</p>	<p>Det er viktig at selskapet definerer roller og ansvarsområder innenfor de ulike rapporteringsområdene</p>
 <p>Kommunisere</p>	<p>Selskapets bærekraftsinformasjon (rapporteringen) skal være kommunisert på en relevant og anstendig måte der fem rapporteringsprinsipp skal ivaretas:</p> <p>(1) relevans, (2) troverdig representasjon, (3) sammenlignbarhet, (4) verifiserbarhet og (5) forståelighet</p>
 <p>Attestasjon</p>	<p>Vurder uavhengig tredjepartsverifisering av informasjonen som er gitt for å forbedre påliteligheten.</p>

3.1 ESRS er rapporteringsstandarden til CSRD og har både kvalitative og kvantitative datapunkter som skal innrapporteres

ESRS-arkitekturen består av to standarder som alle rapporteringspliktige skal rapportere på og ti sektoragnostiske standarder der en dobbel vesentlighetsanalyse avgjør hvilke av de sektoragnostiske standardene en bedrift skal rapportere på.

Derfor er en dobbel vesentlighetsanalyse viktig å gjennomføre slik at en bedrift ikke skal måtte rapportere på standarder som ikke er av vesentlig betydning for virksomheten.

TVERRGÅENDE STANDARDER	SEKTORAGNOSTISKE STANDARDER			SEKTOR-SPESIFIKKE / ENHETSSPESIFIKKE STANDARDER	
Forretningsstyring, strategi, påvirkning, risiko og muligheter, tiltak og målsetning med KPI-er	Klima og miljø	Sosial	Forretningsstyring	Klassifisering	ESG sektorspesifikke redegjørelser
ESRS 1 Generelle prinsipper	ESRS E1 Klimaendringer	ESRS S1 Egen arbeidsstyrke	ESRS G1 Forretningsskikk	ESRS SEC1 Sektor klassifikasjon	(Standarder satt til ferdigstillelse i 2023)
ESRS 2 Generell redegjørelse	ESRS E2 Forurensing	ESRS S2 Arbeidstakere i verdikjeden		SETT 2 av ESRS 5 sektorer dekket av GRI: Kull og gruvedrift, landbruk, olje og gass (oppstrøms), veitransport, bilproduksjon	
	ESRS E3 Vann og marine ressurser	ESRS S3 Berørte lokalsamfunn			
	ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer	ESRS S4 Forbrukere og sluttbrukere			
	ESRS E5 Ressursbruk og sirkulærøkonomi				

Konseptuell veiledning				
Kvalitativ informasjon	Dobbel vesentlighet	Grenser og verdikjede	Tidshorisont	Bærekraft due diligence

Rapporteringsprinsipper

ESRS er rapporteringsrammeverket til CSRD der ESRS 1 (Generelle prinsipper) beskriver de kvalitative egenskapene rapportering i henhold til ESRS må oppfylle. Disse er *relevans, troverdig representasjon, sammenlignbarhet, verifiserbarhet og forståelighet*.

Se vedlegg 1: Rapporteringsprinsipper i ESRS for flere detaljer.

Kvalitative datapunkter som skal oppgis for hvert vesentlig tema

Når bedriften har identifisert vesentlige tema («topics») så skal disse omfattes av rapporteringen.

For hvert tema skal følgende beskrives:

1. Hvordan er temaet relevant for selskapets strategi og forretningsmodell?
2. Hvilke påvirkninger, risiko og muligheter har selskapet identifisert på dette temaet?
3. Hvordan har selskapet identifisert påvirkninger, risiko og muligheter på dette temaet?
4. Hvilke retningslinjer på temaet har selskapet?
5. Hvilke ressurser og aktiviteter knyttet til temaet har selskapet?
6. Hva er målsetningene på temaet?
7. Hvilke kvantitative eller kvalitative påvirkningsindikatorer finnes? Hva er resultatene på disse? (ESRS sier hvilke påvirkningsindikatorer man skal bruke)
8. Forventede finansielle effekter knyttet til temaet

3.2 ESRS 1 inneholder beskrivelse på hvordan strukturere bærekraftsrapporten for rapporteringspliktige virksomheter

Management Report			
Analysis of the development and performance of the undertakings business and its position	The undertaking's likely future development	Description of the principal risks and uncertainties	Corporate governance statement
General information		Social information	
<p>[Draft] ESRS 2 General Specific topical DR from topical ESRS Additional DR from sector specific ESRS List of DR complied with Table of all the datapoints deriving from other EU legislation</p>		<p>ESRS S1 Own Workforce Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS S1 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>	
Environmental information		<p>ESRS S2 Workers in the Value Chain Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS S2 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>	
<p>ESRS E1 Climate change Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS E1 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>		<p>ESRS S3 Affected Communities Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS S3 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>	
<p>ESRS E2 Pollution Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS E2 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>		<p>ESRS S4 Consumers and End-Users Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS S4 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>	
<p>ESRS E3 Water and marine resources Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS E3 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>		Governance Information	
<p>ESRS E4 Biodiversity and ecosystems Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS E4 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>		<p>ESRS G1 Business Conduct Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS G1 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>	
<p>ESRS E5 Resource Use and Circular Economy Impact, risk and opportunity management and Metrics and targets DR from ESRS E5 Additional DR from sector specific ESRS Potential additional entity specific information</p>			

ESRS: European Sustainability Reporting Standards
 DR: Disclosure Requirement

Merk: Dette er forslag i ESRS 1, ikke et krav til oppsett. En virksomhet trenger kun å rapportere på de temaene som er identifisert som vesentlig fra dobbel vesentlighetsanalysen.

3.3 ESRS 1 har også forslag til rapporteringsstruktur for virksomheter som ikke er omfattet av rapporteringsplikt

Ledelsens rapport	
Strategi og forretning (ESRS 2 SBM - 1 avsnitt 38) Strategi, forretning og verdikjede ... (separate elementer av informasjon som tydelig er identifisert som adressering av ESRS 2 SBM-1)	
Bærekraftserklæring	
Generell informasjon	Sosial informasjon
Rapportering inkorporert ved referanse: Den følgende informasjonen er inkorporert ved referanse til andre deler av ledelsens rapport: - Markedsposisjon, strategi, forretningsmodell og verdikjede (ESRS 2 SBM-1 paragraph 38)	
Miljøinformasjon	Styringsinformasjon

Merk at her er noen bokser blanke ettersom kravene til innhold er ikke like strenge som for selskap med rapporteringsplikt. Gjennomgående er at strategi skal inkluderes og at de tre dimensjonene, E, S og G, skal adresseres

3.4 KPI-er og datapunkter for rapportering til ulike formål

Etter at selskapet har funnet sine vesentlige påvirkninger og risiko og muligheter, må disse klassifiseres i henhold til «topics», «sub-topics» og «subsub-topics» i ESRS'ene. Dette vil gi selskapet oversikt over hvilke ESRS-indikatorer som skal rapporteres på. **Se fullstendig oversikt i vedlegg 2.**

Ulike typer rapporteringspunkter og indikatorer

Type	Beskrivelse
Indikatorer pålagt i henhold til ESRS eller andre regelverk	For selskaper som skal rapportere iht. ESRS, må selskapene basert på sin dobbelt vesentlighetsanalyse rapportere på en rekke datapunkter og inkludere dette i sin vesentlighetsanalyse. Det kan være indikatorer selskapet må rapportere på, som ikke etterspørres spesifikt eller brukes i styringen av selskapet. Selskapene må også rapportere på særnorske lover som <u>Åpenhetsloven</u> og Aktivitet og Redegjørelsesplikten. Rapporteringen benyttes til å være i henhold til gjeldene regelverk.
Indikatorer knyttet til finansiering eller andre forpliktelser	Det kan være andre indikatorer som er knyttet til andre lovkrav som selskapene må rapportere på. Dette kan for eksempel være indikatorer knyttet til finansiering og grønne lån, rapportering som eier og andre investorer. Det kan også være om selskapet har forpliktet seg til å rapportere i henhold til Science Based Targets initiative. Rapporteringen benyttes for å være i tråd med forpliktelser selskapet har gjort gjennom ulike avtaler.
Indikatorer fra frivillige standarder	Selskapet kan frivillig rapportere på en rekke indikatorer og kan velge å få dette attestert. Dette kan for eksempel være GRI, TCFD eller andre som nevnt tidligere i rapporten. GRI og TCFD er blant rammeverkene som er brukt som byggestener i ESRS, slik at det vil være indikatorer som er svært like i de ulike rammeverkene. Rapporteringen kan brukes for å oppfylle krav fra ulike interessenter om å vise hva selskapet gjør på bærekraft.
KPI-er «Key performance indicators»	<p>KPI-er er indikatorer er særs viktig og brukes i virksomhetsstyringen, der noen utvalgte indikatorer også kan være knyttet til bonus eller andre insentivprogrammer. Dobbelt vesentlighetsanalysen kartlegger hvilke som vil være relevante or bedriften der vi f.eks. har fra <u>påvirkningsanalysen</u> at «klimagassutslipp» har stor negativ påvirkning og vil være et vesentlig tema, og skal derfor rapporteres.</p> <p>For sement og betongbransjen kan følgende indikatorer være av relevans:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antall gjennomførte aktsomhetsvurderinger (med vurdering av natur, menneskerettigheter og klima) - HMS-rapportering (antall ulykker eller skader) - Klimagassutslipp (scope 1 + scope 2) og reduksjon av klimagassutslippene med utgangspunkt i <u>GHG-protokollen</u> - Antall avdekkende korrupsjonshendelser - Vannforbruk i liter, og reduksjonen av vannforbruket - Produsert avfall i kg og reduksjon av produsert avfall

3.5 Eksempel på rapportering av fokusområde med miljømessige faktorer: Veidekke

Ettersom CSRD rapportering ikke er implementert i utgangen av 2023 er det mangel på eksempler på rapportering iht. CSRD/ESRS. Her er likevel noen eksempler på hva ulike bedrifter har som fokusområder, hvordan de fremstiller fokusområdene, og hvilke KPI-er de har brukt i sin 2022-rapportering.

Forbruk av materialer etter vekt eller volum – og andel resirkulerte innsatsmaterialer i disse	Enhet	2022 ¹	%-andel gjenvunnet materiale	2021	%-andel gjenvunnet materiale	2020	%-andel gjenvunnet materiale
Materialer – ikke-fornybare kilder							
Armeringsstål	tonn			54 239	99 %	59 333	99 %
Betongelementer	tonn			225 505	0–8 %	243 191	0–8 %
Bitumen	tonn			135 768	0 %	123 952	0 %
Ferdigbetong	m ³			372 611	0–3 %	377 603	0–3 %
Filler	tonn			26 358	0 %	20 430	0 %
Glassfasader	m ²			29 317	7 %	31 850	7 %
Konstruksjonsstål	tonn			3 467	57 %	4 547	57 %
Mørtel og avrettingsmasse	tonn			6 979	0 %	8 401	0 %
Peler og spunt	tonn			93 416	65 %	24 952	65 %
Pukk og grus	tonn			5 199 892	0 %	5 266 943	0 %
Salt	tonn			38 541	0 %	42 645	0 %
Serment	tonn			29 071	0 %	16 200	0 %
Vindu	m ²			61 713	12 %	95 458	12 %
Materialer – fornybare kilder							
Bitumen (biogent) ²	tonn			NA		NA	
Trevirke ³	MNOK			660	NA	577	NA

Veidekke¹ har «materialforbruk og sirkulærøkonomi» som et av sine fokusområder. Veidekke har rapportert ved bruk av GRI-rammeverket (som tidligere nevnt er et av de mest utbredte rammeverkene før implementering av CSRD), og blant annet brukt indikatoren «GRI 301-1 Forbruk av materialer etter vekt eller volum», som vist i tabellen til venstre.

Påvirkning fra virksomheten

I dag har hele Veidekke-konsernet et stort forbruk av råvarer og materialer. Det omfatter blant annet store mengder ikke-fornybare førstegangsressurser som Veidekke tar ut gjennom pukk- og grusvirksomheten. I entreprenørvirksomheten går det med store mengder betong og konstruksjonsstål, og asfaltvirksomheten har høyt forbruk av innsatsfaktorer som bitumen.

Veidekke¹ har i eksempelet til venstre beskrevet hvilken påvirkning de har i sin verdikjede innenfor fokusområdet «materialforbruk og sirkulærøkonomi». I Veidekkes bærekraftsrapport adresseres gjenbruk av materialer, bruk av ikke-fornybare ressurser, utfordringer med å gjenbruke gammel asfalt, og deres tiltak for å redusere negativ påvirkning. Mer om dette kan leses i deres bærekraftsrapport fra 2022.

Effekt av tiltakene

Effekten av tiltak for å styrke sirkulærøkonomien blir målt årlig etter disse indikatorene:

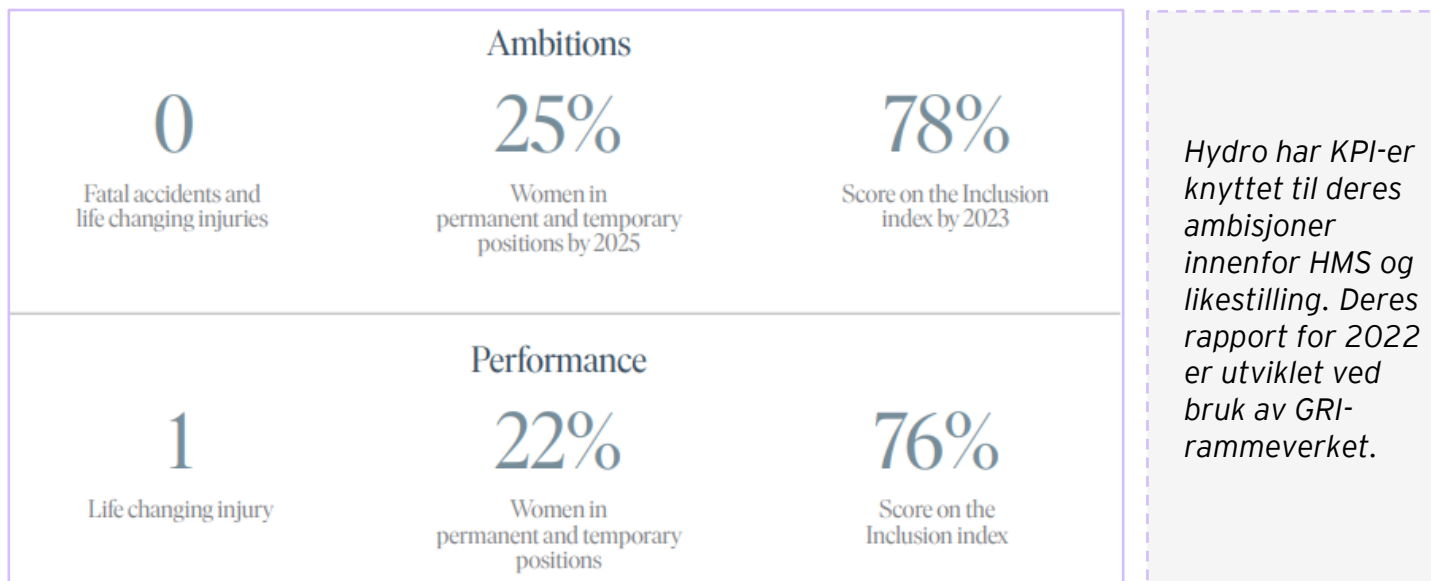
- ▶ Andel gjenbruk i asfaltproduksjonen (Norge, Sverige).
- ▶ Andel fornybar energi (scope 1 og 2, lokasjonsbasert metode).
- ▶ Antall asfaltfabrikker på fornybar energi (Norge, Sverige).
- ▶ Andel vei på miljøasfalt (Norge, Sverige)
- ▶ Antall fossilfrie/utslippsfrie bygge- og anleggsplasser
- ▶ Avfall måles, men det er ikke ennå satt noe overordnet mål

I dette eksempelet oppgir Veidekke hva de måler innenfor fokusområdet «materialforbruk og sirkulærøkonomi». I siste punkt er Veidekke åpen på at de måler avfall, men at de ikke har en konkret målsetning på redusert avfall

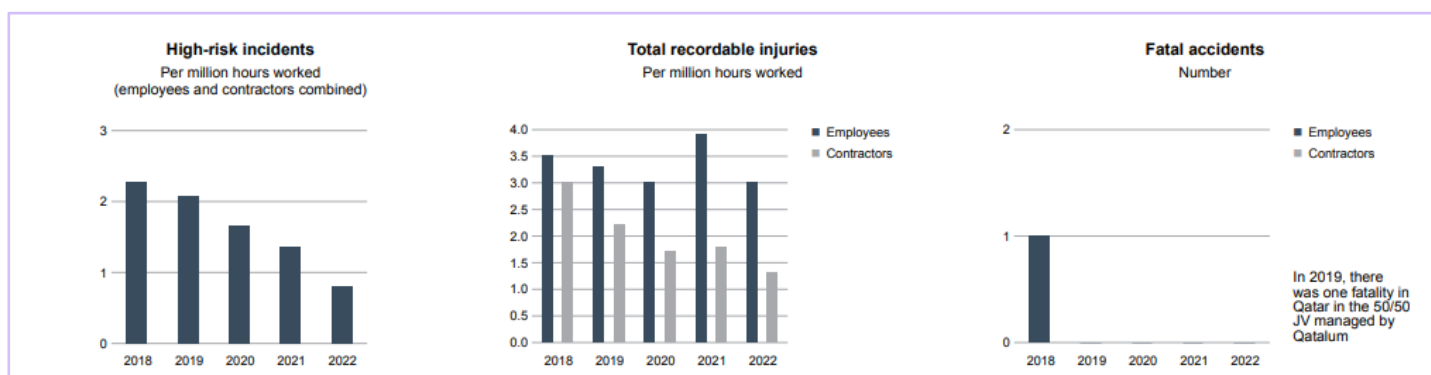
¹Veidekke Årsrapport 2022 (cision.com)

3.6 Eksempel på rapportering av sosiale fokusområder: Hydro

Videre rapporterer Hydro detaljert på skader og ulykker, inkludert dødsfall:

Total recordable injuries

In 2022, there has been a strong focus on fatality prevention process and increased focus on visible leadership and onboarding programs. We also identify and share best practices more effectively through our HSE auditing process and use of digital tools, in addition to continuously improve our procedures, guidance documents, training and HSE tools.

Despite zero fatal accidents in 2022, we have sadly recorded one fatality in February 2023, when a contractor employee at minority-owned MRN lost his life in an accident involving a vehicle. At the time of publishing our annual report, the accident is under investigation by the police and MRN.

I boksen til venstre beskriver Hydro sin prosess for å forebygge ulykker og dødsfall i sin verdikjede.

Hydro har detaljert rapportering på menneskerettigheter, HMS og andre sosiale forhold i sin bærekraftsrapport, samt en beskrivelse av aktiviteter og risikoer i de ulike landene i sin verdikjede.

Hydro gjør et grundig arbeid ifbm. Åpenhetsloven, og har blant annet rapportert om eget arbeid for å sikre at alle deres arbeidere har levelønn.

3.7 Eksempel på rapportering av sosiale fokusområder: Heidelberg Materials

Heidelberg Materials har en oversikt i starten av hvert vesentlige tema for deres ambisjoner mot 2030. Her er deres oversikt for «Building a safe and inclusive future»:

Occupational health and safety at our locations

We work hard to minimize and prevent risks for our employees, customers, suppliers, and other third parties. To this end, we carry out regular risk assessments at our locations so that we can evaluate risks and take appropriate protective measures. Based on the results of these risk assessments, we have introduced and continuously updated various Group-wide safety standards in recent years in order to address activities with particularly high risks consistently.

¹ HM_Annual_and_Sustainability_Report_2022.pdf (heidelbergmaterials.com)

Heidelberg beskriver videre om mange vesentlige temaer de har, inkludert HMS, forbedring av mental helse, utdanning, ansattfordeler, samt annet sosialt ansvar de har for ansatte og lokalmiljøer der er en del av.

Heidelberg har i sin 2022-rapporten brukt GRI som rapporteringsrammeverk

3.8 Eksempel på rapportering på fokusområde innenfor forretningsstyring: Heidelberg Materials

Heidelberg Materials har en oversikt i starten av hvert vesentlige tema for deres ambisjoner mot 2030. Her er deres oversikt for «Responsible procurement»:

Responsible procurement: our commitment to a sustainable supply chain

Heidelberg Materials currently has more than 120,000 suppliers and business partners from more than 50 countries. Owing to the complexity of global networks and the predominantly local business relationships (about 90% of all expenditure worldwide¹), it is extremely important for Heidelberg Materials to ensure that information is exchanged reliably at all levels of their supply chain. Trusting partnerships based on full transparency help us to achieve seamless cooperation and sustainable operational performance.

Heidelberg rapporterer videre om hvordan de jobber med sine leverandører for å sikre en ansvarlig leverandørkjede og innkjøpspraksis. De har blant annet en steg-for-steg beskrivelse av sitt «Responsible Procurement Initiative».

HM_Annual_and_Sustainability_Report_2022.pdf (heidelbergmaterials.com)

Vedlegg

1. Funn fra spørreundersøkelse
2. Funn fra dybdeintervjuer
3. Eksempler på samspillet mellom kapital og avhengigheter i betongbransjen
4. Rapporteringsprinsipper i ESRS
5. Bærekraftstema med ESRS datapunkt
6. Informasjon om bakgrunnen for bærekraftsrapportering

1: Funn fra spørreundersøkelse

Over halvparten av bedriftene viser en lav modenhet på bærekraftsrapportering. Samlet sett viser disse resultatene at mens mange bedrifter har begynt å bevege seg i retning av bærekraft og ESG, er det fortsatt mye arbeid som må gjøres for å integrere bærekraft i kjernevirksomheten og håndtere risikoene og mulighetene som er knyttet til dette området. Det er viktig at bedrifter tar konkrete skritt for å utvikle strategier, gjøre risikovurderinger og forplikte seg til bærekraftsmål for å møte dagens og fremtidige utfordringer.

79%

av respondentene svarte at de ikke har utviklet en langsiktig bærekraftsstrategi (5 år eller mer) for verdiskaping og finansiell robusthet

67%

av respondentene svarte at de ikke visste om, eller at bedriften ikke hadde gjort noen risikovurderinger basert på bærekraftstemaer (ESG)

69%

av respondentene svarte at de ikke hadde, eller ikke visste om bedriften de jobber i har forpliktet seg til å redusere utslipp i henhold til Parisavtalen

54%

av respondentene svarte at de har policyer og uttalte ambisjoner om å redusere negativ påvirkning på bærekraftstemaer (ESG)

52%

av respondentene svarte at de har ansatte i bedriften som er ansvarlig for bærekraft, eller som jobber med temaet

Om spørreundersøkelsen

EY utviklet et spørreskjema som Kupa distribuerte til Betongklyngens medlemmer i august-september 2023. Vi mottok 25 svar.

Respondentene kom fra forskjellige type bedrifter: 56% av svarene kom fra betongprodusenter, 12% kom fra entreprenører, og 32% kom fra andre, som bransjeorganisasjoner, materialleverandører, rådgivende ingeniører, konsulenter, og universitet.

2: Funn fra dybdeintervjuer om bærekraftsrapportering og forventninger til bærekraftsveilederen (1/2)

Om undersøkelsen

EY har utført seks dybdeintervjuer på betongprodusenter av ulik størrelse, fra nord til sør i Norge. Undersøkelsen besto av tre deler. Formålet med del 1 var å kartlegge bedriftens **modenhet** og **ambisjonsnivå** på bærekraftsrapportering i dag, samt identifisere **trender**, **drivere** og **hindre** for å rapportere på bærekraft som betongprodusent. I del 2 forsøkte vi å kartlegge bedriftens opplevde utfordringer knyttet til bærekraftsrapportering og hva de trenger hjelp med for **å komme i gang**. Her mottok vi innspill på **innhold** til bærekraftsveilederen. I del 3 spurte vi rundt bedriftens bærekraftsarbeid generelt. Formålet med dette var å få bransjeinnsikt i forbindelse med å skrive ut selve rapporten. Disse funnene er dermed ikke inkludert i høydepunktene.

Modenhet & ambisjoner

Det er ulik grad av modenhet, fokus og kompetanse på bærekraftsrapportering i de forskjellige bedriftene. Det er forskjell på hvor interessert ledelsen er i tematikken og i hvilken grad det kommuniseres i bedriften. Det er et gap mellom hvor dyktig man ønsker å være på bærekraftsrapportering, ettersom noen få ønsker å være ledende mens de fleste har ambisjoner om å være compliant.

Trender

Det er ulik «sense of urgency» når det gjelder bærekraftsrapportering. Flere opplever lite oppmerksomhet rundt dette enda, noen opplever at det tar større plass. De fleste opplever økt fokus på å innhente data på utslipp, avfall, vannforbruk og lignende.

Drivere

En eller flere peker på fordeler med bærekraftsrapportering som å være attraktiv i offentlige anbudprosesser og å levere rapporter på utslipp på forespørsel fra større kunder. I tillegg nevnes det å holde tritt med utviklingen og å møte interessenters forventninger. Et par av bedriftene skiller seg ut ved å se på bærekraftsrapportering som et konkurransefortrinn, i form av å for eksempel bli mer effektiv gjennom bedre kostnadsstyring, vinne nye kunder, være en attraktiv arbeidsgiver, få bedre vilkår hos låneinstitusjoner, og få et mer positivt omdømme.

2: Funn fra dybdeintervjuer om bærekraftsrapportering og forventninger til bærekraftsveilederen (2/2)

Hindre

Det som oppleves utfordrende med bærekraftsrapportering er blant annet tid, ressurser, kapasitet, kostnader, kompleksitet på rammeverk, samt kompetanse til å følge opp arbeidet. I tillegg er det utfordrende å få tilgang til miljø- og transportdata, samt vite hvilke data som skal legges til grunn i rapporteringen.

Å komme i gang med bærekraftsrapportering

Fra undersøkelsen fremkommer det et behov for hjelp med å komme i gang med bærekraftsrapportering. Det er blant annet ønskelig med bistand i forbindelse med datainnsamling, samt å få oversikt over hvem som skal rapportere på hvilke rapporteringskrav, både i dag og i fremtiden. Noen ønsker opplæring i hvordan man skal bruke bærekraftsveilederen i praksis, samt hvordan man kan finne og ta i bruk ulike verktøy for å rapportere på bærekraftsinformasjon.

Innhold til veilederen

Veilederen må være tydelig på hva det forventes at industrien skal rapportere på. Den må definere hva som inngår i bærekraft og ta for seg felles rapporteringsfaktorer for bransjen. Den bør vise oppmerksomhet til rapportering av både kvalitativ og kvantitativ informasjon, samt vise sammenhengen mellom dagens sertifiseringsorganer og hvordan disse kan innlemmes i bærekraftsrapporten. Veilederen bør være enkel, ikke for teoretisk, på norsk og full av eksempler. Den bør også vise gevinstene av å rapportere på bærekraft til eierne, slik at bedriftene får de ressursene de trenger.

3: Eksempler på samspillet mellom kapital og avhengigheter i betongbransjen

De ulike kapitalene skaper **både muligheter og risikoer** til en industri, hvor bedriftens avhengigheter vil være med på å definere utbyttet. Samspillet mellom kapitalene og avhengigheter kan skape store drivkrefter som kan påvirke hvert ledd i betongbransjen. Interageringen kan føre til store endringer og trender. Disse trendene kan føre til nye forretningsområder, men vil også by på særegne risikoer og muligheter. Ved å **anerkjenne og tilpasse** seg endringene vil betongindustrien være bedre rustet for å møte fremtidens behov og ha en bærekraftig vekst.

Sosial- og relasjonskapital

Sosial- og relasjonskapital i betongindustrien omhandler de sosiale nettverkene og relasjonene som industrien har ut til sine mange interessenter. Dette inkluderer forhold til leverandører, lokalsamfunn og myndigheter. Disse relasjonene er avhengigheter og dermed essensielle for betongindustrien å investere i for å styrke tillit, samarbeid og omdømme. Eksempelvis er det økt etterspørsel etter åpenhet og ansvar i samfunnet. EU sitt nye bærekraftsdirektiv (CSRD) og EU- taksonomien stiller krav som gjør at betongindustrien må investere i ressurser for å imøtekomme rapporteringskravene. Om disse ikke etterleves kan det føre til kostnads- og omdømmerisiko.

Human- og Intellektuell kapital

Betongindustriens humankapital består i stor grad av arbeidsstyrken gjennom hele verdikjeden. Avhengigheter til humankapital innenfor betongbransjen kan eksempelvis være tekniske ferdigheter, helse og velvære, og utdanning blant ansatte. Investering i humankapital, slik som ansattes utvikling, er sentralt for å sikre kontinuerlig vekst i selskapet.

Dette kan oppnås ved å eksempelvis tilpasse seg fremtidens arbeidsformer og skape en arbeidsplass som satser på mangfold.

Produsert kapital

Betongindustrien er avhengig av alle fysiske eiendeler som trengs for å produsere og levere betongproduktene sine. Samfunnet er derimot i endring, og dermed også produsentprosesser og praksis. Teknologisk innovasjon slik som digitalisering kan føre til økt produksjonseffektivitet, styrke HMS i verdikjeden og redusere industriens miljøavtrykk. Å investere i nyskapende produsert kapital kan føre til økt lønnsomhet og verdiskaping både internt og eksternt i industrien.

Naturkapital

Naturkapital i betongbransjen omhandler økosystem og naturressurser som er nødvendig for å produsere og levere betongprodukter, slik som sand, grus, vann og energi. Betongindustrien er avhengig av naturressursenes tilgjengelighet og kvalitet, hvor faktorer slik som klimaendringer utgjør en betydelig risiko. Risikoene kan eksempelvis være kostnadsøkning på grunn av værrelaterte forsinkelser eller ressursknapphet i leverandørkjeden på grunn av naturkatastrofer.

På den andre side er det mange muligheter for å forbedre betongindustriens avhengighet tilknyttet naturkapital, eksempelvis innføring av tiltak som reduserer utslipp og tiltak som energieffektiviserer produksjonen. Resirkulering av betong kan også redusere avhengigheten for nye råmaterialer, og der igjen minimere industriens påvirkning på naturen.

4: Rapporteringsprinsipper i ESRS (1/2)

ESRS legger opp til kvalitative krav til bærekraftsinformasjonen som presenteres

ESRS 1 (Generelle krav) beskriver kvalitative egenskaper som informasjon presentert i rapporter utarbeidet i samsvar med ESRS skal oppfylle. Dette er et sammendrag av hva disse prinsippene inneholder. Full beskrivelse finnes i Appendix B av ESRS 1¹.

1. Relevans
2. Troverdig representasjon
3. Sammenlignbarhet
4. Verifiserbarhet
5. Forståelighet

1: Relevans

Informasjonen er relevant...

- ▶ ...hvis den utgjør en forskjell i vesentlighetsanalysen.
- ▶ ... hvis den bekrefter eller endrer tidligere vurderinger
- ▶ ...selv om brukere velger å ikke benytte seg av informasjonen, eller allerede er klar over informasjonen fra andre kilder. Den kan påvirke beslutninger hvis den har en prediktiv verdi, bekreftende verdi eller begge deler
- ▶ ... i forhold til bedriften. Vesentlig informasjon vurderes ut ifra betydningen for bedriften.

2: Troverdig representasjon

For at informasjonen skal være nyttig må den ikke bare være relevant, men også være troverdig i fremstillingen. Dette krever at informasjonen er **fullstendig, nøytral og fri for feil**:

Fullstendig

Beskrivelse av påvirkning, risiko og muligheter inkluderer all relevant informasjon nødvendig

for å forstå påvirkning, risikoen eller muligheten. Dette innebærer hvordan relatert strategi, risikostyring og forretningsstyring er implementert, samt alle måleindikatorer og mål for å måle ytelse.

Nøytral

En nøytral fremstilling er balansert og unngår skjevhet i informasjonsutvalg. Informasjon presenteres uten vridning eller manipulering for å påvirke brukernes oppfatning. Både positive og negative effekter, samt risikoer og muligheter, bør få lik oppmerksomhet. Ambisiøs bærekraftsinformasjon bør også inkludere utfordringer som kan hindre måloppnåelse

Fri for feil

Nøyaktig informasjon trenger ikke å være helt presis på alle områder, men det indikerer at virksomheten har gode prosesser og kontroller for å unngå vesentlige feil. Estimer bør tydelig fremheve begrensninger og usikkerhet, og presisjonen avhenger av informasjonens art. Nøyaktighet krever blant annet at faktainformasjon er feilfri, beskrivelser er presise, og estimer er tydelig identifisert. Det er også viktig at ingen vesentlige feil oppstår under utviklingen av estimer, og at påstander er basert på tilstrekkelig kvalitetsinformasjon. Fremtidige vurderinger bør gjenspeile både vurderingene og informasjonen de bygger på.

3: Sammenlignbarhet

Bærekraftsinformasjon er sammenlignbar når den kan sammenlignes med informasjon som er gitt av virksomheten i tidligere perioder og med informasjon som er gitt av andre virksomheter, særlig de med lignende aktiviteter eller som opererer innenfor samme bransje. Et referansepunkt kan være et mål, en referanseverdi, bransjestandard etc.

Final Set of draft ESRS - EFRAG

4: Rapporteringsprinsipper i ESRS (2/2)

ESRS legger opp til kvalitative krav til bærekraftsinformasjonen som presenteres

4: Verifiserbarhet

Verifiserbarhet bidrar til å gi brukerne tillit til at informasjonen er fullstendig, nøytral og nøyaktig. Bærekraftsinformasjon er verifiserbar hvis det er mulig å bekrefte informasjonen selv eller inndataene som er brukt til å utlede den. Verifiserbarhet betyr at ulike kunnskapsrike og uavhengige observatører kan komme til enighet, selv om ikke nødvendigvis full enighet, om at en bestemt framstilling er en troverdig representasjon. Bærekraftsinformasjon skal presenteres på en måte som forbedrer dets verifiserbarhet, for eksempel ved..

- ▶ Å inkludere informasjon som kan bekreftes ved å sammenligne den med informasjon tilgjengelig for brukerne om bedriften
- ▶ Å publisere informasjon om inndata og beregningsmetoder som ble brukt for å produsere informasjonen
- ▶ Å gi informasjon som er gjennomgått og godkjent av administrerende-, ledelses- og tilsynsorganer

5. Forståelighet

For at bærekraftsinformasjon kan oppfattes som forståelig må den være tydelig og kortfattet. For å oppnå dette må virksomheter

- ▶ Unngå standardtekst som ikke er spesifikk for deres virksomhet
- ▶ Unngå unødvendig gjentakelse av informasjon, inkludert det som blir gjengitt i årsregnskapet,
- ▶ Bruke tydelig språk, godt strukturerte setninger og avsnitt.

Videre er det bare vesentlig informasjon som skal inkluderes. Informasjon utover det som er vesentlig kan ikke presenteres på en måte som skjuler den vesentlige informasjonen.

For eksempel er gjerne vannforbruk, karbonutslipp og avgangsmassehåndtering vesentlige tema for en betongprodusent. Supplerende informasjon som mindre miljøpåvirkning som ikke utgjør en betydelig del av det totale miljøavtrykket bør ikke presenteres på en måte som gjør det vanskelig å skille på hva som er de vesentlige problemområdene. Det er for å unngå at mindre relevante detaljer overskygger det som betyr noe i det store bildet.

Videre for å sikre forståelse for bærekraftsinformasjonen som rapporteres må den være sammenhengende og forklare konteksten til informasjonen. Man må også ta fullstendighet, tydelighet og sammenlignbarhet med i betraktning. Sammenheng krever også at virksomheten presenterer informasjon på en måte som lar brukerne knytte informasjon om dens bærekraftsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter til informasjon i finansregnskapet.

Final Set of draft ESRS - EFRAG

5: Bærekraftstema (sub-topics) og undertema (subsub-topics)

ESRS	Sustainability matters covered in topical ESRS		
	Topic	Sub-topic	Subsub-topics
ESRS E1	Climate change	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Climate change adaptation ▸ Climate change mitigation ▸ Energy 	
ESRS E2	Pollution	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Pollution of air ▸ Pollution of water ▸ Pollution of soil ▸ Pollution of living organisms and food resources ▸ Substances of concern ▸ Substances of very high concern ▸ Microplastics 	
ESRS E3	Water and marine resources	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Water ▸ Marine resources 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Water consumption ▸ Water withdrawals ▸ Water discharges ▸ Water discharges in the oceans ▸ Extraction and use of marine resources
ESRS E4	Biodiversity and ecosystems	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Direct impact drivers of biodiversity loss 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Climate Change ▸ Land-use change, fresh water-use ▸ change and sea-use change ▸ Direct exploitation ▸ Invasive alien species ▸ Pollution ▸ Others
		<ul style="list-style-type: none"> ▸ Impacts on the state of species 	Examples: <ul style="list-style-type: none"> ▸ Species population size ▸ Species global extinction risk
		<ul style="list-style-type: none"> ▸ Impacts on the extent and condition of ▸ Ecosystems 	Examples: <ul style="list-style-type: none"> ▸ Land degradation ▸ Desertification ▸ Soil sealing
		<ul style="list-style-type: none"> ▸ Impacts and dependencies on ecosystem services 	

ESRS E5	Circular economy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Resources inflows, including resource use ▶ Resource outflows related to products and services ▶ Waste	
ESRS S1	Own workforce	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Working conditions	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Secure employment ▶ Working time ▶ Adequate wages ▶ Social dialogue ▶ Freedom of association, the existence of works councils and the information, consultation and participation rights of workers ▶ Collective bargaining, including rate of workers covered by collective agreements ▶ Work-life balance ▶ Health and safety
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Equal treatment and opportunities for all	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Gender equality and equal pay for work of equal value ▶ Training and skills development ▶ Employment and inclusion of persons with disabilities ▶ Measures against violence and harassment in the workplace ▶ Diversity
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Other work-related rights	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Child labour ▶ Forced labour ▶ Adequate housing ▶ Privacy

ESRS S2	Workers in the value chain	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Working conditions 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Secure employment ▶ Working time ▶ Adequate wages ▶ Social dialogue ▶ Freedom of association, the existence of works councils and the ▶ information, consultation and ▶ participation rights of workers ▶ Collective bargaining, including rate ▶ of workers covered by collective ▶ agreements ▶ Work-life balance ▶ Health and safety
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Equal treatment and ▶ opportunities for al 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Gender equality and equal pay for ▶ work of equal value ▶ Training and skills development ▶ Employment and inclusion of ▶ persons with disabilities ▶ Measures against violence and ▶ harassment in the workplace ▶ Diversity
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Other work-related rights 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Child labour ▶ Forced labour ▶ Adequate housing ▶ Privacy
ESRS S3	Affected communities	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Communities' economic, social and cultural rights 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Adequate housing ▶ Adequate food ▶ Water and sanitation ▶ Land-related impacts ▶ Security-related impacts
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Communities' civil and human rights 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Freedom of expression ▶ Freedom of assembly ▶ Impacts on human rights defenders
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Rights of indigenous peoples 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Free, prior and informed consent ▶ Self-determination ▶ Cultural rights

ESRS S4	Consumers and end-users	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Information-related ▶ impacts for consumers ▶ and/or end-users	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Privacy ▶ Freedom of expression ▶ Access to (quality) information
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Personal safety of ▶ consumers and/or end- ▶ users	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Health and safety ▶ Security of a person ▶ Protection of children
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Social inclusion of ▶ consumers and/or end- ▶ users	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Non-discrimination ▶ Access to products and services ▶ Responsible marketing practices
ESRS G1	Business conduct	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Corporate culture ▶ Protection of whistle- ▶ blowers ▶ Animal welfare ▶ Political engagement ▶ Management of ▶ relationships with suppliers ▶ including payment ▶ practices	
		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Corruption and bribery	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Prevention and detection ▶ including training ▶ Incidents

Final Set of draft ESRS - EFRAG

6: Hvor kommer kravene for bærekraftsrapportering fra?

Krav til bærekraftsrapportering kommer fra flere kilder, inkludert internasjonale avtaler, standarder og reguleringsorganer, samt investorer, interessenter og frivillige initiativer. Følgende er noen drivere for utviklingen av bærekraftsrapportering og kravene som kommer.

Parisavtalen, EU Green Deal og Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) er initiativer som har som mål å hjelpe virksomheter, regjeringer og samfunn til å ta tak i klimautfordringene og jobbe for en mer bærekraftig utvikling.

Parisavtalen er en internasjonal avtale som har som mål å redusere global oppvarming og bekjempe klimaendringer. Avtalen krever at alle land deltar i kutt av globale utslipp for å sikre bærekraftig utvikling. Blant annet er målet å kutte globale utslipp slik at kloden ikke overstiger en temperaturøkning på 1.5°C siden førindustriell tid.¹

EU Green Deal er en konkret plan fra EU-kommisjonen som tar sikte på å gjøre EU til en klimanøytral økonomi innen 2050 ved å øke grønn teknologi og skape et bærekraftig marked ved å dytte investeringer i en grønnere retning.²

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) planlegger å utvide EUs retningslinjer for bærekraftig rapportering, og sørge for at alle selskaper som tilbyr finansielle tjenester og produkter rapporterer om bærekrafts-aspekter ved sine aktiviteter³

Alt i alt handler disse tre initiativene om å fremme bærekraft og miljømessig ansvarlighet i næringsliv og økonomi. Parisavtalen og EU Green Deal legger ambisiøse mål for å bekjempe klimaendringer, og CSRD vil sørge for at bedriftene rapporterer om tiltak de iverksetter for å oppnå disse målene.

Aftenposten: [Slik ble Parisavtalen \(aftenposten.no\)](https://www.aftenposten.no)